

Het Kopland

rijksuniversiteit
groningen

Het huis uit:

*Een onderzoek naar de lange-termijneffecten van
de Wet Tijdelijk Huisverbod.*

Kim Harders

September 2015

Rijksuniversiteit Groningen

Master Sociologie, route Criminaliteit en Veiligheid

Begeleider: Prof. Dr. R. Veenstra

Referent: Dr. M. Huisman

Samenvatting

Sinds 2009 is de Wet Tijdelijk Huisverbod in werking getreden. Het huisverbod kan opgelegd worden in verschillende situaties van huiselijk geweld. In 2011 is er door Van Eijkern, Baan en Veenstra onderzoek gedaan naar de effectiviteit van het huisverbod bij partnergeweld. In dat onderzoek werd gebruik gemaakt van een interventiegroep en een controlegroep. In de interventiegroep zaten respondenten die een huisverbod opgelegd hadden gekregen en in de controlegroep zaten respondenten die vanwege implementatieproblemen het huisverbod niet opgelegd hebben gekregen, maar de situatie was wel huisverbodwaardig. In het onderzoek van Van Eijkern, Baan en Veenstra (2011) is vervolgens onderzocht of in de interventiegroep een jaar na de interventie minder incidenten van huiselijk geweld hebben plaatsgevonden dan in de controlegroep. Het onderzoek liet zien dat het huisverbod een effectieve interventie is en dat na een jaar er in de interventiegroep minder nieuwe incidenten van huiselijk geweld hebben plaats gevonden dan in de controle groep. Het huidige onderzoek is een follow-up studie van het onderzoek uit 2011. De hoofdvraag van dit onderzoek is: *“Heeft een tijdelijk huisverbod op de lange termijn een positief effect op het verminderen van nieuw fysiek partnergeweld en welke factoren zijn daarbij van belang?”*

Om het onderzoek uit te voeren is er gestart met een literatuurstudie. Vervolgens is gestart met het benaderen van de respondenten. De respondenten die benaderd zijn, hebben in 2011 eveneens aan het onderzoek meegedaan. In totaal hebben elf respondenten meegedaan aan het onderzoek (respons is 18,3%), vier uit de interventiegroep en zeven uit de controlegroep. Tijdens de diepte-interviews zijn vragen gesteld over huiselijk geweld, het huisverbod en de factoren die van invloed kunnen zijn op de effectiviteit. De interviews waren semigestructureerd.

Een jaar na de interventie lijkt het huisverbod effectiever te zijn dan het traject in de controlegroep (Van Eijkern, Baan & Veenstra, 2011), maar na vijf jaar lijkt dit verschil er niet

meer te zijn. Het aantal nieuwe incidenten van huiselijk geweld is in de interventiegroep en de controlegroep gelijk. De meest effectieve factor bij het huisverbod is de hulpverlening.

Wanneer er in de interventiegroep door beide partners gestart wordt met hulpverlening, waren er geen nieuwe incidenten van huiselijk geweld.

Suggesties voor vervolgonderzoek die aan het eind van het onderzoek gedaan zijn, zijn:

1. Breng het proces van het huisverbod in kaart, zodat in kaart gebracht kan worden wat er voor zorgt dat na vijf jaar geen verschil meer bestaat tussen de interventiegroep en de controlegroep. Door een longitudinaal onderzoek te doen met verschillende meetpunten, kan er gekeken worden naar oorzaken waarom vier jaar na het huisverbod het cijfer nieuw huiselijk geweld gestegen is ten opzichte van één jaar na het huisverbod.
2. Onderzoek de effectiviteit van het huisverbod bij andere typen van huiselijk geweld. Dit onderzoek richt zich alleen op fysiek partnergeweld. Het huisverbod kan echter in alle vormen van huiselijk geweld opgelegd worden en het is interessant om de effectiviteit van het huisverbod bij andere vormen van huiselijk geweld te onderzoeken en met elkaar te vergelijken. Daarbij zou ook onderzocht kunnen worden of er na het huisverbod andere vormen van huiselijk geweld hebben plaatsgevonden.
3. Onderzoek wat de hulpverlening bij het huisverbod effectief maakt, zodat het breder ingezet kan worden. De hulpverlening blijkt een belangrijke factor voor de effectiviteit van een huisverbod. Daarom is het belangrijk te onderzoeken wat in de hulpverlening er voor zorgt dat een huisverbod effect heeft.

Voorwoord

Voor u ligt het resultaat van mijn afstudeeronderzoek. Deze scriptie is het eindresultaat van mijn opleiding Sociologie, die ik gevolgd heb aan de Rijksuniversiteit te Groningen. Het onderzoek heb ik bij Het Kopland mogen uitvoeren. Het doen van dit onderzoek is voor mij een interessante en leerzame periode geweest. Hoewel het af en toe moeizaam verliep, heb ik er zowel op professioneel vlak als op persoonlijk vlak veel van kunnen leren.

Graag wil ik een aantal mensen bedanken, die mij ondersteund en begeleid hebben tijdens het uitvoeren van dit onderzoek. In het bijzonder wil ik Noortje van den Nieuwenhuizen bedanken. Mede door haar betrokkenheid en feedback heb ik dit onderzoek tot een goed eind weten te brengen. Zelfs nadat ze niet meer werkzaam was voor Het Kopland, bleef ze betrokken en feedback geven. Daarnaast wil ik Lienja van Eijkern bedanken. Zij heeft mij de mogelijkheid gegeven om het onderzoek uit te kunnen voeren bij Het Kopland en heeft mij ondersteund bij het opzetten van dit onderzoek. Verder wil ik Alice Vellinga bedanken. Ondanks de roerige tijden binnen Het Kopland, heeft zij de tijd genomen om in de laatste periode mij te ondersteunen bij het schrijven van mijn scriptie. Ook wil ik René Veenstra en Mark Huisman bedanken. Vanuit de universiteit hebben zij mij ondersteund en feedback gegeven. Een belangrijke uiting van dank die hier eveneens niet mag ontbreken, is natuurlijk voor de respondenten. Zonder hen was dit onderzoek niet tot stand gekomen. Tot slot, wil ik mijn familie en vrienden bedanken, die achter mij hebben gestaan tijdens het uitvoeren van de scriptie en me wisten te motiveren op momenten dat het moeizaam verliep.

Kim Harders

September 2015

Inhoudsopgave

<i>Samenvatting</i>	<i>1</i>
<i>Voorwoord</i>	<i>3</i>
<i>Inhoudsopgave</i>	<i>4</i>
<i>Hoofdstuk 1: Inleiding</i>	<i>6</i>
1.1 Aanleiding van het onderzoek	7
1.2 Relevantie	7
1.3 Hoofdvraag	9
1.4 Leeswijzer	9
<i>Hoofdstuk 2: Theoretisch kader</i>	<i>10</i>
2.1 Huiselijk geweld	10
2.2 Beleid	12
2.3 De Wet Tijdelijk Huisverbod	15
2.4 Effectiviteit van het huisverbod	17
2.5 Samenvatting	24
<i>Hoofdstuk 3: Methode</i>	<i>25</i>
3.1 Onderzoeksdesign	25
3.2 Steekproef	26
3.3 Dataverzameling	28
3.4 Operationalisering	29
3.5 Data-analyse	32
3.6 Bruikbaarheid	34

<i>Hoofdstuk 4: Resultaten</i>	36
4.1 Nieuwe incidenten van huiselijk geweld	36
4.2 Controletactieken	39
4.3 Kenmerken borderline	40
4.4 Hulpverlening	40
4.5 Overtreding huisverbod	45
4.6 Sociaal netwerk	46
<i>Hoofdstuk 5: Discussie</i>	49
5.1 Discussie	49
5.3 Suggesties voor vervolgonderzoek	53
5.4 Conclusie	54
<i>Literatuurlijst</i>	55
<i>Bijlagen</i>	58
Bijlage A – Belscript	59
Bijlage B – Interview huisverbod-groep	63
Bijlage C – Interview controlegroep	76

Hoofdstuk 1: Inleiding

Naar huiselijk geweld wordt vaak gerefereerd als geweld achter gesloten deuren. Huiselijk geweld vindt plaats in de privésfeer en lang is de gedachte geweest dat een overheid daar niks in kan betekenen. Dit is een belangrijke reden waarom er voor 2002 nog geen landelijk beleid was dat zich richtte op huiselijk geweld. In 2002 is de overheid echter met landelijke campagnes gestart om huiselijk geweld onder de aandacht te brengen en beleid daarvoor op te stellen. Een onderdeel van dit landelijke beleid is de invoering van de Wet Tijdelijk Huisverbod. Het huisverbod kan worden opgelegd door de burgemeester aan een persoon die ernstig en onmiddellijk gevaar oplevert voor de veiligheid van één of meer personen die met hem samen wonen (Overheid.nl, 2014). Het verbod wordt in eerste instantie opgelegd voor een periode van tien dagen, en kan indien nodig verlengd worden met maximaal achttien dagen. De wet is op 1 januari 2009 in werking getreden en kent een preventief karakter (Van Eijkern, Baan & Veenstra, 2011). De coördinatie van alle zaken rondom een huisverbod ligt bij het Steunpunt Huiselijk Geweld (SHG)¹.

Binnen het SHG is de vraag ontstaan of het huisverbod op lange termijn effectief is en er voor zorgt dat er minder nieuwe incidenten van huiselijk geweld plaats vinden nadat er een huisverbod is opgelegd. Dit onderzoek is een verkennend onderzoek, wat in kaart brengt hoe mensen het huisverbod hebben ervaren, verbeter- en knelpunten en in hoeverre dit verschilt met mensen die in dezelfde tijd geen huisverbod kregen in een situatie die wel huisverbodwaardig was. In dit hoofdstuk worden achtereenvolgens de aanleiding van het onderzoek, de relevantie van het onderzoek, de hoofdvraag van het onderzoek besproken en er zal worden afgesloten met een leeswijzer.

¹ Per 1 januari 2015 is landelijk het SHG samen gegaan met het Algemeen Meldpunt Kindermishandeling (AMK). Dit heeft er voor gezorgd dat sinds 1 januari 2015 geen sprake meer is van het SHG, maar dat dit nu Veilig Thuis heet. In dit onderzoek wordt nog wel gesproken over het SHG, omdat ten tijde van de uitvoering van het onderzoek dit binnen het SHG is gebeurd.

1.1 Aanleiding van het onderzoek

In 2011 is er onderzoek gedaan naar de effectiviteit van het huisverbod in de provincie Groningen. De uitkomsten van dit onderzoek gaven aan dat twaalf maanden na het opleggen van het huisverbod de slachtoffers minder kans hebben om opnieuw slachtoffer te worden van fysiek partnergeweld, dan wanneer er geen huisverbod opgelegd wordt. Zowel pleger als slachtoffer krijgen sneller en vaker hulpverlening, dan wanneer er geen huisverbod opgelegd wordt en ze zijn meer tevreden over de aangeboden hulpverlening (Van Eijkern, Baan & Veenstra, 2011). Vanuit de instelling Het Kopland, waarin het Steunpunt Huiselijk Geweld gevestigd is, is de vraag gekomen in hoeverre het huisverbod effectief is op lange termijn.

1.2 Relevantie

Maatschappelijke relevantie

De gevolgen van huiselijk geweld kunnen groot zijn en zich openbaren op verschillende levensgebieden. Zo kan huiselijk geweld leiden tot relationele gevolgen, emotionele gevolgen, gevolgen voor opleiding, werk, financiën en wonen, en lichamelijk letsel en gedragsproblemen (Van Dijk, Veen & Cox, 2010). Op individueel niveau kunnen er dus hoge kosten zijn, wanneer mensen te maken hadden met huiselijk geweld. Maar niet alleen de kosten op individueel niveau zijn hoog, ook de maatschappelijke kosten van huiselijk geweld zijn hoog. Deze kosten zijn in drie categorieën op te delen. Ten eerste is er het gebruik van (officiële) diensten, zoals justitie, politie en opvang. Daarnaast zijn er kosten die ontstaan door het verzuim (Movisie, 2011). In 2010 is er onderzoek gedaan naar het verzuim en daaruit is gebleken dat de directe kosten voor werkgevers van verzuim ten gevolge van huiselijk geweld tussen de 74 en 192 miljoen euro per jaar bedragen (Visee, 2010). Ten slotte zijn er kosten van het menselijk lijden (Movisie, 2011). Effectieve

maatregelen die huiselijk geweld moeten verminderen en terugdringen kunnen een bijdrage leveren om de kosten van huiselijk geweld te verlagen.

Wetenschappelijke relevantie

In Nederland wordt sinds 2002 een landelijk beleid uitgevoerd betreffende huiselijk geweld. In 2009 is in het kader van dat landelijke beleid de Wet Tijdelijk Huisverbod in werking getreden (Jongebreur, Lindenberg & Plaisier, 2011). De coördinatie rondom de uitvoering van deze wet, is bij de gemeenten gelegd. In verschillende gemeenten heeft een jaar na de invoering van de wet een evaluatie plaatsgevonden. In deze onderzoeken is onderzocht of het huisverbod bijdraagt aan het verminderen van huiselijk geweld en welke factoren daarbij belangrijk zijn (Jongebreur, Lindenberg & Plaisier, 2011). Ook landelijk is er een effectevaluatie geweest van het huisverbod. Ook hierbij werden de effecten gemeten een jaar nadat de maatregel was opgelegd. De meeste onderzoeken zijn uitgevoerd een jaar nadat het huisverbod heeft plaatsgevonden. In Oostenrijk is vijf jaar na de eerste evaluatie een follow-up studie uitgevoerd. Daaruit bleek dat betrokkenen positiever naar het huisverbod keken dan in de eerste studie. In eerste instantie dachten ze negatief over het huisverbod, maar op de langere termijn zagen ze het als een nuttige maatregel (Humphreys & Carter, 2006). Dit onderzoek hoopt een bijdrage te kunnen leveren aan de kennis over de langetermijneffecten van het huisverbod en welke factoren daarin een belangrijke rol spelen.

Sociologische relevantie

Dit onderzoek draagt bij aan kennis over huiselijk geweld en effectieve maatregelen betreffende huiselijk geweld. Er is in de sociologische wetenschap bijvoorbeeld geschreven over hulpverlening aan slachtoffers van huiselijk geweld, hulpverlening aan daders van huiselijk geweld en opvangthuizen voor slachtoffers. Sinds het huisverbod in werking is getreden, wordt hier ook onderzoek naar gedaan, maar er is weinig onderzoek bekend over de

ervaringen van de mensen die het huisverbod zelf opgelegd hebben gekregen en hoe de effecten zijn op langere termijn.

1.3 Hoofdvraag

De hoofdvraag van het onderzoek is: *“Heeft een tijdelijk huisverbod op lange termijn een positief effect op het verminderen van nieuw fysiek partner geweld en welke factoren zijn daarbij van belang?”*

Huiselijk geweld omvat meer dan alleen fysiek partner geweld en het huisverbod kan ook voor de andere vormen van huiselijk geweld worden opgelegd. Dit onderzoek richt zich echter specifiek op fysiek partnergeweld. In het onderzoek van Van Eijkern, Baan en Veenstra (2011) is bewust gekozen voor fysiek partnergeweld, omdat dit de meest voorkomende vorm van huiselijk geweld is en destijds werden de meeste huisverboden opgelegd bij fysiek partnergeweld. Aangezien het huidige onderzoek een follow-up studie betreft en dezelfde respondenten benaderd, is er voor gekozen om dit onderzoek ook te richten op fysiek partnergeweld.

1.4 Leeswijzer

Het rapport is als volgt op gesteld. In het theoretisch kader wordt dieper ingegaan op het huidige beleid rondom huiselijk geweld, de Wet Tijdelijk Huisverbod en wat er aan het begin van dit onderzoek bekend was over de effectiviteit van het huisverbod. Daarna zal in de methodesectie een beschrijving van de steekproef worden gegeven, evenals de gebruikte methode en hoe de data-analyse plaats heeft gevonden. Vervolgens zullen de resultaten van het onderzoek besproken worden, gevolgd door een conclusie en discussie. Het rapport zal afsluiten met een aantal aanbevelingen voor vervolgonderzoek.

Hoofdstuk 2: Theoretisch kader

In dit hoofdstuk zal worden gekeken naar de bestaande literatuur over de Wet Tijdelijk Huisverbod en de effectiviteit van deze maatregel. Via verschillende bronnen is er gezocht naar algemene informatie over huiselijk geweld, algemeen beleid over huiselijk geweld en specifieke informatie over de Wet Tijdelijk Huisverbod. Daarnaast is er in verschillende effectevaluaties gekeken naar wat er tot nu toe bekend is over het effect van het tijdelijk huisverbod. Deze evaluaties vonden allemaal plaats tot maximaal een jaar na het opgelegde huisverbod. De bronnen die gebruikt zijn om naar informatie te zoeken, zijn: de catalogus van de Rijksuniversiteit Groningen; SocIndex; Picarta; Jaarverslagen van Het Kopland en websites van de overheid en Movisie.

Ter inleiding zal er een kort beeld geschetst worden van huiselijk geweld. Vervolgens zal er een overzicht gegeven worden van het bestaande beleid op het gebied van huiselijk geweld, waarna het huisverbod verder uitgelicht zal worden. Als laatste wordt gekeken naar de effectiviteit van het huisverbod en factoren die daar een rol in spelen. Aan de hand van de literatuur die daar bekend over is, worden de hypothesen voor dit onderzoek opgesteld.

2.1 Huiselijk geweld

In dit onderzoek wordt de landelijke definitie van huiselijk geweld aangehouden, gedefinieerd in 1997 in het eerste landelijke onderzoek naar huiselijk geweld door Van Dijk en collega's. Huiselijk geweld is "geweld dat door iemand uit de huiselijke of familiekring van het slachtoffer gepleegd is" (van der Veen & Bogaerts, 2010). Door de term huiselijk geweld te introduceren is het perspectief op de problematiek verbreed. In het begin van de jaren '70 werd voornamelijk gesproken over vrouwenmishandeling of partnermishandeling en interventies waren gericht op het in veiligheid brengen van de slachtoffers en het verbreken van de relatie. Met de term huiselijk geweld wordt gerefereerd naar geweld waarbij plegers en

slachtoffers uit de huiselijke kring zijn, dit kunnen partners zijn (zowel man of vrouw), familieleden en huisgenoten. De interventies krijgen ook een andere insteek: het hoofddoel is stoppen van het geweld geworden, en niet langer meer het verbreken van de relatie (Ministerie van Justitie, 2002). Huiselijk geweld wordt ook wel geweld in afhankelijkheidsrelaties genoemd. Het slachtoffer is afhankelijk van de dader (Movisie, 2014). Het geweld kan verschillend van aard zijn: psychisch geweld, lichamelijk geweld, seksueel geweld, verwaarlozing of financiële uitbuiting (Rijksoverheid, n.d.).

Er zijn verschillende soorten van huiselijk geweld te onderscheiden die betrekking hebben op de soort relatie tussen de betrokkenen. Als eerste wordt partnergeweld genoemd (Rijksoverheid, n.d.). Partnergeweld is eenzijdig of wederzijds uitgeoefend geweld tegen een partner door de (ex-)partner. Een andere vorm is kindermishandeling. Daarnaast wordt oudermishandeling genoemd. Dit is mishandeling van de ouders door hun kinderen (Movisie, 2013). Daarnaast zijn er vormen van geweld waarbij het gaat om de achterliggende problematiek. Ouderenmishandeling valt in deze categorie. Ouderenmishandeling is het handelen of nalaten van handelen van men die een persoonlijke of professionele relatie met een oudere heeft, waardoor deze schade zal lijden. Het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) definieert een oudere als een persoon van 65 jaar of ouder (Rijksoverheid, n.d.). Eer gerelateerd geweld valt eveneens in deze categorie. Dit is elke vorm van geweld gepleegd in reactie op een schending van de eer van een man of vrouw en hun familie (Movisie, 2013). Het huidige onderzoek zal zich richten op fysiek partnergeweld. Dit omdat het een follow-up studie betreft van een onderzoek uitgevoerd in 2011. De onderzoekers van dit onderzoek uit 2011 hebben bewust gekozen om zich te richten op fysiek partnergeweld. Dit is namelijk de meest voorkomende vorm van huiselijk geweld en de meeste huisverboden werden destijds opgelegd bij partnergeweld (Van Eijkern, Baan & Veenstra, 2011).

Johnson (2008) geeft aan dat geweld om verschillende redenen gebruikt kan worden. Allereerst noemt hij dat geweld gebruikt wordt om de controle te houden over de partner. Ten tweede wordt geweld gebruikt om weerstand te bieden tegen de pogingen van de partner om te controleren. Als laatste noemt Johnson dat in sommige gevallen het geweld niets te maken heeft met controle, maar afhankelijk is van de situatie.

Zoals eerder benoemd zijn de kosten van huiselijk geweld hoog, op individueel en maatschappelijk niveau. Effectieve maatregelen die huiselijk geweld moeten verminderen en terugdringen kunnen een bijdrage leveren om de kosten van huiselijk geweld te verlagen. In de volgende paragraaf zal een korte schets worden gegeven van het huidige beleid in Nederland betreffende huiselijk geweld en zal dieper ingegaan worden op de maatregel die onderzocht wordt in dit onderzoek, namelijk het huisverbod.

2.2 Beleid

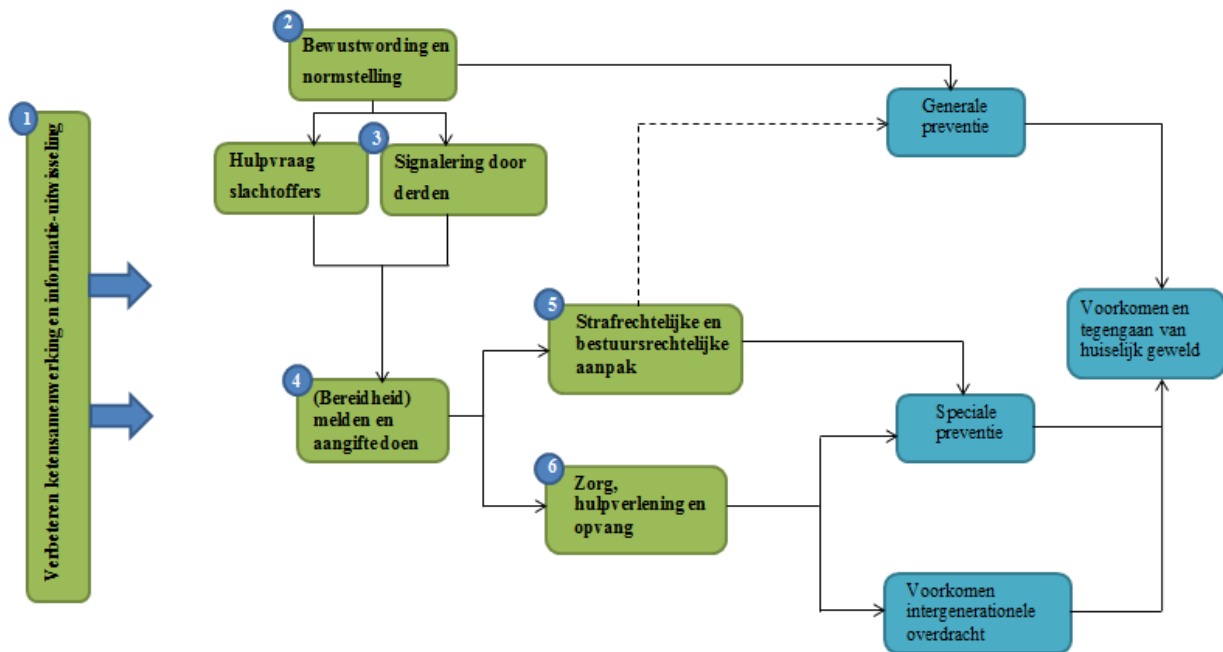
In 2002 is de overheid formeel gestart met kabinetsbeleid betreffende huiselijk geweld (Nota privé geweld, publieke zaak, 2002). Vóór 2002 waren er echter wel al regionale initiatieven. Bij die regionale initiatieven kwam men vaak belemmeringen tegen die op regionaal niveau niet op te lossen waren en daarom werd de vraag naar landelijk beleid groter. Het landelijk beleid vormde een duidelijke breuk met de gedachte die voor het ontstaan van overheidsbetrokkenheid bestond. Toen werd huiselijk geweld namelijk gezien als een privézaak waar de overheid weinig tot niets aan kon doen. Nu wordt huiselijk geweld door de overheid als onacceptabel gesteld (Jongebreur, Lindenberg & Plaisier, 2011).

Er is een aantal belangrijke gedachtegangen en doelen te noemen die het overheidsbeleid vormgeven. Een belangrijke gedachtegang is dat huiselijk geweld alleen effectief aangepakt kan worden als de overheid, gemeenten en betrokken organisaties als een keten samenwerken. De regie over de aanpak van huiselijk geweld is bij de gemeenten

neergelegd. Een ander doel is de bewustwording en normstelling. Dit doel was voornamelijk in de beginjaren van het landelijk beleid aanwezig. Om huiselijk geweld te kunnen bestrijden is het nodig dat de maatschappij zich er bewust van is dat huiselijk geweld normoverschrijdend gedrag is. Door onder andere publiekscampagnes en een strafrechtelijke aanpak van huiselijk geweld, wordt geprobeerd dit te bewerkstelligen. Weer een ander doel richt zich op de hulpvraag bij slachtoffers en signalering door derden. Er wordt verwacht dat normstelling in combinatie met algemeen bekende mogelijkheden voor hulp er toe zal leiden dat slachtoffers sneller hulp zullen zoeken. Het overheidsbeleid richt zich verder op het bevorderen van de bereidheid van melden en aangifte doen van huiselijk geweld. Dit komt vanuit de gedachte dat pas wanneer er gemeld wordt, er actie ondernomen kan worden. Daarnaast richt het beleid zich op het ontwikkelen van een strafrechtelijke en bestuursrechtelijke aanpak van huiselijk geweld. Dit zou fungeren als een stok achter de deur om mee te werken aan een oplossing om het geweld te stoppen en zou recidive verminderen. Daarnaast wordt er aandacht gevestigd op het ontwikkelen van een zorg- en hulpverleningsaanbod voor zowel daders als slachtoffers, gericht op het oplossen van crisissituaties en structurele oplossingen. Als laatste heeft het overheidsbeleid nog aandacht voor een geslacht specifieke benadering van huiselijk geweld. Er wordt rekening gehouden met de machtsverschillen tussen pleger en slachtoffer (Jongebreur, Lindenberg & Plaisier, 2011). In figuur 1 zijn de doelen samengevat in een schema waarbij uiteengezet wordt hoe de doelen op elkaar inwerken en uiteindelijk moeten zorgen voor het einddoel: het voorkomen en tegengaan van huiselijk geweld.

Subdoelen

Einddoel

Figuur 1: Overzicht subdoelen en einddoel aanpak Huiselijk Geweld (Jongebreur, Lindenberg & Plaisier, 2011).

Het landelijk beleid is op te delen in twee stappen. Allereerst wordt er veel tijd en middelen gestoken in het zichtbaar maken van de omvang van het probleem en duidelijk maken dat het niet wordt getolereerd: normstelling. Dit zal in eerste instantie zorgen voor een toename in het aantal meldingen en aangiften van huiselijk geweld. De tweede fase richt zich op het ontwikkelen van een effectief hulp- en sanctieaanbod, wat er toe zal leiden dat er een daling van de omvang en ernst van huiselijk geweld plaatsvindt. In de afgelopen jaren is het beleid verbreed. Zo werd er ook aandacht besteed aan het getuige zijn van huiselijk geweld en ouderenmishandeling. Het beleid is in de jaren niet alleen verbreed, maar ook verdiept. In deze verdieping werd onder andere de Wet Tijdelijk Huisverbod geïntroduceerd (Jongebreur, Lindenberg & Plaisier, 2011). Er zal nu een korte schets gegeven worden van deze maatregel.

2.3 De Wet Tijdelijk Huisverbod

Het huisverbod kan worden opgelegd door de burgemeester aan een persoon die ernstig en onmiddellijk gevaar oplevert voor de veiligheid van één of meer personen die met hem in de woning wonen (Overheid.nl, 2014). Het verbod wordt in eerste instantie opgelegd voor een periode van tien dagen, en kan indien nodig verlengd worden met maximaal achttien dagen. De wet is op 1 januari 2009 in werking getreden en kent een preventief karakter (Van Eijkern, Baan & Veenstra, 2011). Het hoofddoel van de wet is het voorkomen van (verdere escalatie van) huiselijk geweld. Tevens is het huisverbod bedoeld als aanvulling op de strafrechtelijke mogelijkheden; los van strafbare feiten kan het huisverbod worden opgelegd uit het oogpunt van bescherming en preventie. De Wet Tijdelijk Huisverbod kent vijf subdoelen: het beschermen van de gezondheid van de betrokkenen; op korte termijn hulpverlening aan alle betrokkenen; het slachtoffer kan tot rust komen; aan de uithuisgeplaatste wordt het signaal afgegeven dat geweld niet geaccepteerd wordt en tot slotte een betere preventie en bestrijding van kindermishandeling (De Vaan, Timmermans & Homburg, 2013).

Sinds de invoering van de Wet Tijdelijk Huisverbod zijn er landelijk tot en met 31 december 2012 11.692 huisverboden opgelegd volgens de politiestatistieken. In totaal zijn sinds de invoering tot en met 2013 521 huisverboden opgelegd in de provincie Groningen. In tabel 1 zijn het aantal opgelegde huisverboden in Nederland per jaar weergegeven (De Vaan, Timmermans & Homburg, 2013) en het aantal opgelegde huisverboden in Groningen (“Rapportage Aanpak Huiselijk Geweld, 2012).

Jaar	Aantal huisverboden	Aantal huisverboden
	Nederland*	Groningen**
2009	2150	67
2010	2874	149
2011	3139	95
2012	3529	112
2013		98***
2014		117****

Tabel 1: Huisverboden in Nederland en Groningen

* De Vaan, Timmermans & Homburg, 2013

** “Rapportage Aanpak Huiselijk Geweld, 2012

*** Het Kopland, 2013

**** Het Kopland, 2014

Het huisverbod is in de loop der jaren landelijk dus steeds vaker opgelegd. De cijfers voor de provincie Groningen laten een iets ander beeld zien. Er is een golfbeweging te zien: het ene jaar daalt het aantal huisverboden en vervolgens stijgt het weer. In 2010 zijn er naar verhouding in Groningen meer huisverboden opgelegd dan in de rest van Nederland. Er zijn toen 149 huisverboden opgelegd. Als er gekeken wordt naar het landelijke cijfer zou in Groningen 100 huisverboden opgelegd moeten worden. Een verklaring hiervoor kan zijn dat in Groningen de methodiek ‘Eerste Hulp bij een Huisverbod’ is ontwikkeld (De Groot & van Eijkern, 2008), waardoor er wellicht sneller een huisverbod opgelegd werd, omdat de politie en hulpverlening alerter daarop is. Uitgangspunt van de methodiek ‘Eerste Hulp bij een Huisverbod’ is dat binnen tien dagen van het huisverbod de crisishulpverlening opgezet wordt. Het Steunpunt Huiselijk Geweld is hierin de coördinator. Het streven is dat de hulpverlening

na oplegging van het huisverbod binnen 24 uur bij de gezinsleden is. De hulpverleners hebben dagelijks contact met de gezinsleden. Binnen de tien dagen vinden eveneens twee zorgoverleggen en een systeemgesprek plaats. Het Steunpunt Huiselijk Geweld schrijft vervolgens een advies over het al dan niet verlengen van het huisverbod.

Van Eijkern, Baan en Veensta hebben in 2011 een onderzoek gedaan naar de effectiviteit van huisverboden in de provincie Groningen. Om de effectiviteit in kaart te brengen hebben de onderzoekers gebruik gemaakt van interviews met plegers en slachtoffers van huiselijk geweld. Tussen het interview en de interventie zat één jaar. De onderzoekers hebben gebruik kunnen maken van een interventiegroep, waarbij de plegger een huisverbod opgelegd had gekregen, en een controlegroep, een groep waarbij de situatie eigenlijk huisverbodwaardig was, maar dit vanwege implementatieproblemen niet kon worden opgelegd. De onderzoekers hebben in de interventiegroep dertig personen kunnen interviewen, evenals in de controlegroep. Daarbij is zoveel mogelijk geprobeerd beide partijen te interviewen. De uitkomsten van dit onderzoek gaven aan dat twaalf maanden na het opleggen van het huisverbod de slachtoffers minder kans hadden om opnieuw slachtoffer te worden van fysiek geweld, dan wanneer er geen huisverbod opgelegd werd. Zowel plegger als slachtoffer kregen sneller en vaker hulpverlening, dan wanneer er geen huisverbod opgelegd werd en ze waren meer tevreden over de aangeboden hulpverlening. Het onderzoek kon geen onderscheid maken in welke situaties het huisverbod wel of niet effectief was (Van Eijkern, Baan & Veenstra, 2011). Daarvoor was de omvang van de steekproef te klein.

2.4 Effectiviteit van het huisverbod

Zoals gezegd richt dit onderzoek zich op de effectiviteit van het huisverbod op lange termijn. Daarom zal er nu gekeken worden naar wat er vanuit de literatuur bekend is over lange-termijneffecten en welke factoren daar invloed op hebben.

Oostenrijk introduceerde in 1997 als eerste Europese land het huisverbod. In 2000 heeft er een evaluatie plaatsgevonden, waaruit bleek dat de meningen over het huisverbod erg verdeeld waren. Sommige slachtoffers vonden het huisverbod veel te streng, voor anderen was het juist het moment dat ze inzagen dat ze van hun partner moesten scheiden en weer anderen vonden het huisverbod een goed instrument waardoor hun partner en relatie positief was veranderd. Sommige daders vonden dat ze niks verkeerd hadden gedaan en het huisverbod vonden ze onterecht. Andere daders hadden spijt van hun gedrag en zagen door het huisverbod de noodzaak om te veranderen, als ze hun partner niet kwijt wilden. In 2005 heeft er een follow-up studie plaatsgevonden. Daaruit kwam naar voren dat de meeste mensen het huisverbod toch als nuttig hebben ervaren. Er werd meerdere malen aangegeven dat zonder ingrijpen van de politie, de slachtoffers nooit de beslissing hadden durven te nemen om te scheiden (Humphreys & Carter, 2006). Het blijkt dus dat betrokkenen een huisverbod op korte termijn als onplezierig en onnodig kunnen ervaren, maar op lange termijn zien ze het huisverbod als een nuttige interventie. Ten slotte is uit de evaluatie gebleken dat wanneer er geen huisverbod wordt opgelegd, maar de politie alleen bemiddeld bij een melding van huiselijk geweld, dit de machtspositie van de pleger zou kunnen versterken. De pleger zou zich onaantastbaar kunnen voelen, omdat zelfs de politie het geweld niet heeft kunnen stoppen (Staatsblad van het Koninkrijk der Nederlanden, 2008). De verwachting in dit onderzoek is daarom dat een huisverbod meer effectief is op de lange termijn dan alleen een politieoptreden. Vanuit eerder onderzoek kan dus verwacht worden dat bij de huisverbodgroep sinds het interview in 2011 minder nieuwe incidenten van huiselijk geweld voor zijn gekomen dan bij de controlegroep.

Het huisverbod lijkt dus een effectieve maatregel. Echter, voor bepaalde groepen wordt deze maatregel niet als effectief verwacht. Er zijn twijfels bij de effectiviteit van de maatregel als het geweld al langdurig plaatsvindt en zeer ernstig is. In die gevallen kan het

zijn dat het huisverbod als olie op een vuur werkt. De pleger wordt woedend, en zal het slachtoffer blijven lastig vallen, omdat de verblijfplaats van het slachtoffer bekend is (Lünneman & Overgaag, 2009). Johnson (2008) heeft een onderscheid gemaakt tussen vier verschillende gewelddadige relatietypen. Deze typologie borduurt voort op een eerdere indeling (Johnson, 1995; Johnson & Ferraro, 2000). De vier verschillende typen zijn: *intimate terrorism*, *violent resistance*, *mutual violent control* en *situational couple violence*. Bij de eerste drie vormen wordt geweld gebruikt om het slachtoffer te controleren. *Intimate terrorism* is een eenzijdige vorm van geweld. De pleger gebruikt geweld om partner te kunnen controleren, de partner gebruikt zelf geen geweld. Het geweld is algemeen en gericht op de lange termijn. Het gebruiken van geweld is één van de tactieken om de partner te kunnen controleren. Andere tactieken zijn isolatie, emotioneel geweld en intimidatie (Johnson, 2008). Bij *violent resistance* wordt door beide partners geweld gepleegd. De redenen waarom het geweld gebruikt wordt, verschillen echter van elkaar. De pleger is gewelddadig en gebruikt zijn geweld om het slachtoffer te controleren. Het geweld van de partner ontstaat in reactie op het geweld van de pleger. Dit kan zelfbescherming zijn, of het gevoel hebben dat de pleger niet zomaar zonder gevolgen geweld kan plegen (Johnson, 2008). Daarnaast onderscheidt Johnson (2008) nog het type *mutual violent control*. Hierbij zijn beide partners in een relatie gewelddadig en controlerend. Beide partners kunnen afzonderlijk getypeerd worden als een intieme terrorist, maar het verschil daarbij is dat ze allebei geweld gebruiken, waar het bij *intimate terrorism* eenzijdig gebruikt wordt. Dit type lijkt zeldzaam te zijn en is nog niet veel onderzocht. *Situational couple violence* heeft niets te maken met het controleren van de ander. Geweld ontstaat als reactie op een bepaalde, geëscaleerde situatie. Dit kan eenmalig zijn, waarbij de geweldgebruiker zich erg schuldig voelt, of het kan een terugkerend probleem worden. In dit relatietype kunnen de motieven om geweld te gebruiken erg verschillen. Zo kan de pleger het gevoel hebben zijn frustratie en woede alleen door geweld te kunnen uiten.

Of er kan gedacht worden dat geweld de enige manier is om de partner te laten luisteren. Ten slotte kan er ook een controle motief achter liggen, maar is het niet onderdeel van een algemeen patroon van dwingende controle, zoals bij de andere types (Johnson, 2008).

Holtzworth-Munroe en Stuart onderscheiden in 1994 drie clusters waarin mannelijke plegers zijn in te delen. Deze drie clusters zijn ingedeeld op basis van drie dimensies, namelijk de ernst en frequentie van het geweld; algemeenheid van het geweld (bijvoorbeeld alleen binnen het gezin of ook daarbuiten) en psychopathologie of persoonlijkheidsstoornissen. Het eerste cluster dat zij noemen is *family only*. Dit type pleger gebruikt het minst fysiek geweld binnen de relatie, gebruikt bijna geen psychisch en seksueel geweld en geweld buiten het gezin komt bijna niet voor. Plegers in deze groep hebben weinig tot geen psychopathologische problemen of persoonlijkheidsstoornissen (Holtzworth-Munroe, Meehan, Herron, Rehman & Stuart, 2003). Wanneer gekeken wordt naar de indeling van Johnson komt de pleger *family only* overeen met de groep die Johnson onderscheidt als *situational couple violence* (Johnson, 2008; Neeleman & Toering, 2010). Het geweld is minder ernstig, minder vaak en wordt voornamelijk gebruikt binnen de familie. Het tweede cluster wat Holtzworth-Munroe en Stuart onderscheiden is *borderline/dysphoric*. Plegers gebruiken matig tot ernstig geweld en dit is niet beperkt tot fysiek geweld, maar ze maken ook gebruik van psychisch en seksueel geweld. Geweld buiten het gezin kan voorkomen, maar dit gebeurt niet vaak. Plegers in deze categorie vertonen vaak borderline kenmerken (Holtzworth-Munroe, Meehan, Herron, Rehman & Stuart, 2003). De pleger van het type *borderline/dysphoric* heeft een hoge score op controle en het geweld is eenzijdig (meestal gericht op de vrouw), wat overeenkomt met het type intieme terrorist van Johnson (Van Eijkern, Baan & Veenstra, 2011). Het derde en eveneens laatste cluster wat door Holtzworth en Stuart wordt onderscheiden is *generally violent/antisocial*. Ook deze plegers gebruiken matig tot ernstig geweld tegenover hun slachtoffers, zowel fysiek, psychisch als seksueel,

maar het verschil met plegers uit het type *borderline/dysphoric* is dat *generally violent/antisocial* type plegers ook vaak geweld buitenshuis gebruiken. Bij deze type plegers worden vaak kenmerken van een antisociale persoonlijkheidsstoornis gevonden (Holtworth-Munroe, Meehan, Herron, Rehman & Stuart, 2003). Ook dit type pleger scoort hoog op controle, en is een vorm van de intieme terrorist (Van Eijkern, Baan & Veenstra, 2011).

Zoals uit de evaluaties in Oostenrijk is gebleken, is een huisverbod bij langdurig en ernstig geweld problematisch en kan dit de situatie juist verslechteren. Langdurig en ernstig geweld zijn kenmerkend voor intieme terroristen. Daarnaast is het gebruiken van geweld een vorm van diverse controletactieken die gebruikt worden door intieme terroristen om hun partner te kunnen controleren (Johnson, 2008). Het is daarom de vraag of een huisverbod bij deze groep effectief zal zijn. Er kan verwacht worden dat wanneer er binnen een relatie minder controletactieken worden gebruikt, er sinds het interview in 2011 minder vaak sprake is van nieuwe incidenten van huiselijk geweld. Ook kan een uithuisplaatsing problematisch zijn bij betrokkenen met een psychiatrisch ziektebeeld (Lünneman & Overgaag, 2009). Uit het eerste onderzoek kwam naar voren dat bij veel plegers en slachtoffers een indicatie van een *borderline* stoornis aanwezig was (Van Eijkern, Baan & Veenstra, 2011). Volgens de Oostenrijkse evaluatie zou dit dus kunnen zorgen voor problematische uithuisplaatsingen. Er kan dus verwacht worden dat bij relaties waarbij de dader of het slachtoffer kenmerken van *borderline* vertoont, er sinds het interview van 2011 vaker huiselijk geweld plaats heeft gevonden, dan wanneer deze kenmerken binnen een relatie niet aanwezig zijn.

Een ander doel van het huisverbod is het op korte termijn hulp verlenen aan de betrokkenen. Dit stoelt op de theorie van de geweldsspiraal. Deze geweldsspiraal bestaat uit dertien verschillende stadia. Het begint met een romantisch ideaalbeeld, waar vervolgens barstjes in komen, omdat er verschillen worden waargenomen. Hier kunnen spanningen over ontstaan, waarbij meestal de vrouw de relatie probeert te redden (en zichzelf daarvoor

misschien wegcijfert), waardoor de man zich weer ontspant en het romantisch beeld hersteld wordt. Wanneer dit proces door blijft gaan, wordt de vrouw uiteindelijk gefrustreerd en (bedekt) woedend, de man raakt hier door ook gefrustreerd en reageert hierop met lichamelijk geweld. De vrouw trekt zich terug, isoleert zich, wat bij de man angstgevoelens oproept en waardoor de man meer agressie gaat gebruiken om de relatie te kunnen controleren. Uiteindelijk resulteert dat in een algeheel disfunctioneren op alle niveaus van het partnersysteem (Van Lawick, 1997). De acceptatie van hulpverlening is het grootst op het moment van een crisis. Het huisverbod speelt daar op in, door via een ketensamenwerking zo snel mogelijk hulp te kunnen bieden aan alle betrokkenen. In de provincie Groningen wordt daarvoor de methodiek 'Eerste Hulp bij een Huisverbod' gebruikt (De Groot & Van Eijkern, 2008). In de landelijke effectevaluatie van het huisverbod, komt naar voren dat de medewerking aan de hulpverlening (van zowel pleger als slachtoffer) samenhangt met het uitblijven van nieuwe incidenten van huiselijk geweld. Daarbij werd eveneens verwacht dat wanneer men een huisverbod opgelegd heeft gekregen, men sneller bereid is om te starten met de aangeboden hulpverlening (De Vaan, Timmermans & Homburg, 2013). Uit het onderzoek van Van Eijkern, Baan en Veenstra komt ook naar voren dat bij een huisverbod hulpverlening sneller start (2011). Bij een huisverbod wordt direct crisishulpverlening voor alle betrokkenen ingeschakeld en deze hulpverlening heeft een meer dwingend karakter dan wanneer er geen huisverbod wordt opgelegd (De Vaan, Timmermans & Homburg, 2013). De hulpverlening lijkt dus een belangrijke factor te zijn in het terugdringen van huiselijk geweld. Er zal daarom gekeken worden of de hulpverlening ook op lange termijn een belangrijke factor is voor de effectiviteit van het huisverbod. De verwachting is dat bij betrokkenen die gestart zijn met het aangeboden hulpverleningsaanbod minder nieuwe incidenten van huiselijk geweld zijn voorgekomen sinds het interview in 2011.

Het huisverbod kent eveneens een signaalfunctie. Het huisverbod moet een signaal aan de pleger geven dat geweld door de samenleving niet getolereerd wordt. Het huisverbod zorgt tevens voor een contactverbod en dit zorgt voor rust bij het slachtoffer. Uit onderzoek van Fisher en Rose (1995) en Logan en Walker (2009) blijkt dat beschermende maatregelen in het algemeen effectief zijn. Fisher en Rose (1995) tonen aan dat zelfs bij een overtreding van een beschermende maatregel het slachtoffer zich nog ondersteund voelt, doordat er een maatregel is uitgesproken. Er zijn twee kanttekeningen te maken bij deze onderzoeken. Allereerst werd in de beide onderzoeken de beschermende maatregel aangevraagd door het slachtoffer, wat bij een huisverbod niet het geval hoeft te zijn. Het slachtoffer heeft daardoor bij een huisverbod in mindere mate controle over de situatie en dit kan een negatieve invloed hebben op de mate waarin het slachtoffer zich versterkt voelt door de maatregel. Ten tweede ligt de focus vaak op het beëindigen van de relatie bij beschermende maatregelen, terwijl dat bij een huisverbod niet per definitie aan de orde is. Het in stand houden van de relatie wordt gezien als een verhoogd recidivegevaar (Logan & Walker, 2009; Goldfarb, 2008). Uit de landelijke effectevaluatie blijkt dat wanneer een huisverbod wordt overtreden, er meer nieuwe huiselijk geweld incidenten zijn (De Vaan, Timmermans & Homburg, 2013). In dit onderzoek zal gekeken worden of een overtreding van het huisverbod op de lange termijn ook leidt tot meer nieuwe incidenten van huiselijk geweld. Eveneens kan er een onderscheid gemaakt worden tussen het wel of niet hebben van een consequentie voor het overtreden van het huisverbod. Wanneer een huisverbod wordt overtreden en er volgt geen consequentie op die overtreding, dan zal het signaal dat afgegeven wordt verzwakken en zal het slachtoffer zich minder beschermd kunnen voelen (Van Eijkern, Baan & Veenstra, 2011). De verwachting is dat wanneer het overtreden van het huisverbod geen consequenties heeft, dit zal leiden tot meer nieuwe incidenten van huiselijk geweld.

Uit de landelijke effectevaluatie blijkt eveneens dat het ontbreken van een sociaal netwerk kan leiden tot nieuwe incidenten van huiselijk geweld (De Vaan, Timmermans & Homburg, 2013). De vraag is daarom of het huisverbod effectief is, wanneer de betrokken geen of een beperkt sociaal netwerk hebben, waaraan ze steun kunnen ontleen na het huisverbod. De verwachting is dat wanneer betrokkenen een beperkt of niet steunend sociaal netwerk hebben na het huisverbod, er meer nieuwe incidenten van huiselijk geweld zullen zijn voorgekomen sinds het interview van 2011.

2.5 Samenvatting

Uit dit hoofdstuk is gebleken dat er meerdere factoren zijn die de effectiviteit van het huisverbod kunnen beïnvloeden, zowel positief als negatief. Uit de gevonden literatuur blijkt dat het huisverbod zelf als maatregel effectief is op het verminderen van nieuw huiselijk geweld. Daarnaast is het belangrijk om te kijken naar het relatietype en type pleger, want het huisverbod is niet voor iedereen een geschikte maatregel en kan in sommige gevallen zelfs de situatie verslechteren. Eveneens moet gekeken worden of er sprake is van psychiatrische problematiek, want ook dan kan een huisverbod problematisch zijn. Inzet van hulpverlening bij een huisverbod lijkt één van de belangrijkste factoren te zijn, die de effectiviteit positief beïnvloed. Het overtreden van een huisverbod en de consequenties daaropvolgend kunnen de effectiviteit van het huisverbod negatief beïnvloeden. Ten slotte lijkt een huisverbod het meest effectief zijn, als de betrokkenen steun kunnen ervaren uit hun sociale netwerk na het huisverbod.

Hoofdstuk 3: Methode

In onderstaand hoofdstuk wordt achtereenvolgens het gebruikte onderzoeksdesign, beschrijving van de steekproef, de operationalisering van centrale begrippen, de dataverzameling en de data-analyse weergegeven.

3.1 Onderzoeksdesign

Dit onderzoek maakt gebruik van een natuurlijk experiment. Het onderzoek van Van Eijkern, Baan en Veenstra (2011) heeft een interventiegroep en een controlegroep kunnen opstellen. In de interventiegroep zaten plegers en slachtoffers die te maken hebben gehad met een huisverbod. De controlegroep bestond uit eveneens plegers en slachtoffers, maar die hadden vanwege organisatorische problemen geen huisverbod opgelegd gekregen. De reden hiervoor was dat de Wet Tijdelijk Huisverbod net in werking was getreden. Volgens de wet had er wel een huisverbod opgelegd kunnen worden, maar de politie heeft dit niet gedaan vanwege organisatorische problemen (Pit & Burkels, 2010). Op deze manier vormde zich een ‘natuurlijke’ controlegroep, waarmee het probleem van het selecteren van een controlegroep uitbleef, wat ethische problemen zou opleveren. Om dit te controleren is eerst onderzocht of er geen systematische verschillen tussen beide groepen bestonden. Het is aannemelijk dat bij procedurefouten of problemen in de overdrachtssfeer geen selectie heeft plaatsgevonden van een specifiek type situatie van huiselijk geweld en er geen sprake is van de zogenaamde selectiebias (Van Eijkern, Baan & Veenstra, 2011).

Dit onderzoek maakt gebruik van individuele, diepte-interviews die door de onderzoeker afgenomen zijn. Deze interviews zullen gedeeltelijk gestructureerd van aard zijn. De vragen zullen een vaste volgorde en vorm hebben en een deel van de vragen hebben gestructureerde antwoordcategorieën. De gestructureerde antwoordcategorieën maken kwantitatieve analyses mogelijk en hierdoor kunnen groepen met elkaar vergeleken worden

(Baarda, de Goede & Teunissen, 2005). Uiteraard is er ook plek voor het eigen verhaal en zullen er ook open vragen worden opgenomen in het instrument. Hierdoor kunnen er zaken aan het licht komen, die met een volledig gestructureerd instrument niet naar voren zouden zijn gekomen.

3.2 Steekproef

Dit onderzoek zal gebruik maken van de respondenten die destijds aan het onderzoek in 2011 van Van Eijkern, Baan en Veenstra hebben meegewerkt. Er zal gebruik gemaakt worden van de data die destijds is verzameld en de respondenten zullen opnieuw benaderd worden met de vraag of ze als vervolg op het onderzoek in 2011 nogmaals willen mee werken aan een face-to-face interview. De respondenten zullen telefonisch benaderd worden door de onderzoeker met de vraag of ze willen mee werken aan het huidige onderzoek. Voor deze telefonische benadering is een bescrypt opgesteld, die door de onderzoeker gehanteerd zal worden. Dit bescrypt is te vinden in bijlage A.

De steekproef bestaat uit twee groepen: de interventiegroep, die destijds een huisverbod opgelegd heeft gekregen en de controle groep, waar een situatie plaats vond die wel huisverbod-waardig was, maar waar uiteindelijk geen huisverbod werd opgelegd. De interventiegroep is ook in twee groepen op te delen, evenals de controlegroep. Bij de interventiegroep zijn vijftien uithuisgeplaatsten geïnterviewd en vijftien achterblijvers. Bij de controlegroep zijn vijftien verdachten geïnterviewd en vijftien slachtoffers (Van Eijkern, Baan & Veenstra, 2011). Uitgangspunt voor dit onderzoek was om dit totaal van zestig respondenten ($n = 60$) weer te benaderen. Daarbij moet rekening gehouden worden met non-respons. De kans dat alle zestig respondenten weer te bereiken zijn en willen deelnemen is erg klein. Het streven voor dit onderzoek was dat minimaal veertig procent van de respondenten ($n = 24$) weer wil deelnemen. Er is bewust gekozen om dezelfde groep weer te gaan interviewen om twee redenen. Allereerst is het natuurlijke experiment ideaal om te kunnen

nagaan wat het huisverbod toevoegt aan de bestaande interventies. Een controlegroep is nu echter niet meer te maken, omdat de opstartproblemen bij de invoering van de wet inmiddels opgelost zijn. Dan zou er een selectie moeten plaatsvinden wie wel een huisverbod opgelegd krijgt en wie niet, en dat zou onethisch zijn en juridisch niet mogelijk. Ten tweede is vanuit het eerste onderzoek informatie beschikbaar, die nuttig en bruikbaar is voor dit onderzoek. Zo zijn er veel gegevens over de hulpverlening, over hoe men dacht over het huisverbod en problemen op psychisch en sociaal vlak. Dit soort informatie zou er met een nieuwe groep van te voren niet zijn en zou nog uitgevraagd moeten worden. Omdat het gaat om lange-termijneffecten zullen de opgelegde huisverboden minstens in 2010 of het begin van 2011 opgelegd moeten zijn. Doordat er dan een lange tijd tussen de maatregel en het interview zit, is de kans groter dat respondenten niet meer goed weten hoe het precies was en daardoor kan er een vertekend beeld ontstaan.

Uiteindelijk is het streven van 40% respons niet behaald. Bij de telefonische benadering werd tegen een aantal problemen aangelopen. Allereerst klopten heel veel telefoonnummers niet meer, waardoor mensen niet te bereiken waren. In het huidige registratiesysteem van het steunpunt huiselijk geweld (SHG) is nog gezocht of er nieuwe telefoongegevens bekend waren van de respondenten. Indien dit het geval was, is geprobeerd om met die nieuwe gegevens contact op te nemen. Wanneer er geen nieuwe gegevens bekend waren, is geprobeerd om via de telefoongids aan de hand van de toenmalige adresgegevens en de naam nummers te achterhalen. Dit bleek echter erg lastig en via die weg is niemand gevonden. Dat het te lang geleden is, is een veel gehoorde reden bij respondenten die wel bereikt werden, maar niet wilden meedoen. Deze mensen gaven aan dat het een afgesloten hoofdstuk is en ze er geen behoefte aan hadden om dit alles weer op te rakelen. Uiteindelijk zijn er elf respondenten bereid gevonden die mee wilden werken aan dit vervolgonderzoek. Vier personen uit de interventiegroep, die destijds met een huisverbod te maken hebben

gehad. Deze vier personen waren alle vier slachtoffers ($n_1 = 4$). Er werden helaas geen plegers bereid gevonden om mee te werken. In de controlegroep werden zeven personen bereid gevonden om mee te werken. Drie van de zeven waren plegers, vier van de zeven waren slachtoffers ($n_2 = 7$).

3.3 Dataverzameling

Voor dit onderzoek wordt onder andere gebruik gemaakt van de data die in het onderzoek van Van Eijkern, Baan en Veenstra is verzameld (2011). Ze hebben een selectie gemaakt uit huisverboden opgelegd in 2009 en 2010 en hebben daarna gekeken naar huisverbod-waardige zaken. Huisverbod-waardig houdt hier in dat gezien de situatie een huisverbod opgelegd had kunnen worden. Deze huisverboden zijn destijds echter niet opgelegd als gevolg van implementatieproblemen en organisatorische problemen. Deze problemen waren het gevolg van de net ingevoerde Wet Tijdelijk Huisverbod. De populatie bestaat uit plegers en slachtoffers van huiselijk geweld en daarbij gaat het specifiek om fysiek partnergeweld. De steekproef bestaat uit 60 respondenten uit de gehele provincie Groningen. Er zijn face-to-face interviews gehouden met 30 personen die te maken hebben gehad met een huisverbod (vijftien uithuisgeplaatsten en vijftien achterblijvers) en met 30 personen die na huiselijk geweld niet te maken hebben gehad met een huisverbod (vijftien verdachten en vijftien slachtoffers). De respondenten zijn telefonisch door de onderzoekers benaderd, met uitleg over het onderzoek en de vraag of ze mee wilden werken. Er is gebruik gemaakt van semi-gestructureerde interviews. Aan de respondenten werden verschillende invullijsten voorgelegd, over onder andere fysiek geweld, het sociale netwerk, het huisverbod of de aanhouding, manieren van controleren en psychopathologie. Daarnaast was er ruimte voor de respondenten om zelf zaken aan te vullen en werden er open vragen gesteld (Van Eijkern, Baan & Veenstra, 2011).

Om de hoofdvraag van dit onderzoek te kunnen beantwoorden, zullen opnieuw interviews worden afgenomen onder dezelfde respondenten, die destijds ook mee hebben gedaan. Zo kunnen de groepen goed met elkaar vergeleken worden, en hoeft niet alles meer uitgevraagd te worden van na het huisverbod, omdat dit al bekend is. Er zal begonnen worden met een screening van de respondenten of ze recent nog in aanraking gekomen zijn met de politie of met het steunpunt huiselijk geweld. Indien dit het geval is, zal bij de betreffende coördinator nagegaan worden of er contact gezocht mag worden met deze mensen. Dit om er voor te zorgen dat we niet de hulpverlening verstoren. Hieruit kwam dat drie respondenten niet benaderd konden worden. De respondenten zullen telefonisch benaderd worden met een uitleg van het huidige onderzoek en de vraag of ze weer mee willen werken. De interviews zullen bij de respondent thuis plaatsvinden, tenzij de respondent iets anders wenst. Dan is het mogelijk om het interview bij de Rijksuniversiteit te laten plaatsvinden. De interviews bestaan net als 2011 uit gestructureerde invullijsten en een gedeelte met open vragen, waarin er ruimte is voor de respondenten om vragen te stellen en zaken aan te vullen. De invullijsten zullen in het bij zijn van de onderzoeker ingevuld worden, zodat wanneer er vragen zijn, de respondent dit rechtstreeks aan de onderzoeker kan vragen. Er zijn twee versies van de interviews gemaakt, één voor de interventiegroep en één voor de controlegroep. Het verschil in beide interviews zit in de opstelling van de vragen, waar voor de interventiegroep gesproken wordt over het huisverbod en voor de controlegroep gesproken wordt over de aanhouding. De twee versies van de interviews zijn te vinden in bijlage B en C.

3.4 Operationalisering

In dit onderzoek is een aantal termen van belang, die geoperationaliseerd zijn, zodat deze goed te meten zijn. Deze begrippen zijn: nieuw fysiek geweld; het gebruik van controletactieken; kenmerken van borderline; hulpverlening; overtreding huisverbod en het sociale netwerk.

Om te meten of er sinds het interview in 2011 nieuw fysiek geweld heeft plaats gevonden, wordt gebruik gemaakt van een schaal. Deze schaal is afgeleid van de Conflict Tactics Scales en opgesteld door Johnson (2008). De schaal bestaat uit tien items. Elk item begint met de volgende zin: *“Wanneer er onenigheid was tussen u en uw partner, hoe vaak...”*. Vervolgens worden verschillende mogelijkheden genoemd, zoals *“gooide uw partner iets naar u”*, *“sloeg uw partner u”* of *“dwong uw partner u tot seks of seksuele handelingen die u niet wilde”*. Er zijn vijf antwoordcategorieën mogelijk, die lopen van “nooit” tot “heel vaak”. Deze schaal combineert zowel de ernst als de frequentie van geweld (Johnson, 2008). De vragen worden gesteld als gedrag van de partner (Cronbachs alfa is 0,89) en als eigen gedrag (Cronbachs alfa is 0,46). De schaal voor het eigen gedrag heeft een lage betrouwbaarheid. Dit komt omdat er op zeven van de tien vragen door iedereen ‘nooit’ is geantwoord, waardoor er geen variatie is op deze items. Daarom is er een schaal geconstrueerd met de drie items waar wel variatie op was (Cronbachs alfa is 0.63). Het gaat om de items *‘Hoe vaak duwt, stoot of grijpt u uw partner?’*; *‘Hoe vaak gooit u iets naar uw partner?’* en *‘Hoe vaak raakt of probeert u uw partner te raken met een object?’* Eveneens wordt er gekeken wanneer het geweld heeft plaatsgevonden. De vragen zullen gesteld worden over het afgelopen jaar. Met dezelfde tien items is het fysiek geweld gemeten in het eerste onderzoek.

Om te kunnen meten in hoeverre het geweld onderdeel is van controletactieken, wordt gebruik gemaakt van een schaal die daarvoor geconstrueerd is in de *National Violence Against Women Survey (NVAWS)* (Johnson, 2008). De schaal bevat zeven items, zoals: *“Als u aan uw partner denkt, zou u dan zeggen dat hij/zij ...”*: *“het contact met familie en vrienden probeert te beperken”*, *“bezitterig of jaloers is”* en *“u het gevoel geeft dat u niet goed genoeg bent”*. Er zijn vijf antwoordcategorieën, die lopen van “nooit” tot “heel vaak”. Om te meten of er door de partner gebruik werd gemaakt van controletactieken is een schaal opgesteld.

Deze schaal heeft een minimum van 7 en een maximum van 35, waarbij geldt hoe hoger de score, hoe meer gebruik er wordt gemaakt van controletactieken. De Cronbachs alfa van deze schaal is 0,89.

Om te kunnen meten of een respondent kenmerken van borderline vertoont, is gebruik gemaakt van een schaal gecreëerd door Straus, Hamby, Boney-McCoy en Sugarman (2010). De schaal bevat 9 stellingen, zoals *“Ik doe bijna alles om te voorkomen dat mensen bij me weggaan”* en *“Mijn relaties hebben grote pieken en dalen”*. Aan de respondenten wordt gevraagd om aan te geven in hoeverre zij het eens zijn met deze stellingen. Respondenten kunnen kiezen tussen vijf antwoordcategorieën die lopen van “helemaal mee oneens” tot “helemaal mee eens”. Er is een schaal gecreëerd (Cronbachs alfa is 0,81) die borderline kenmerken meet en deze schaal kent een minimum van 9 en een maximum van 45. Deze vragen en stellingen zijn ook voorgelegd aan de respondenten in het interview van 2011.

Om te kunnen meten in hoeverre hulpverlening een bijdrage levert aan een positief effect van het huisverbod, is gebruik gemaakt van de data uit het eerste interview. Daaruit is naar voren gekomen hoeveel mensen gestart zijn met het hulpverleningsaanbod. Dit kan vergeleken worden met het resultaat op de vraag of er na het interview in 2011 weer huiselijk geweld heeft plaatsgevonden. Aan de respondenten van het huidige onderzoek wordt gevraagd of zij sinds het interview van 2011 nog hulpverlening hebben gehad en wat de aanleiding voor de hulpverlening is geweest, omdat dit het directe resultaat van het effect van de hulpverlening op huiselijk geweld kan vertroebelen. Ook zal gevraagd worden of er nogmaals sprake is geweest van een nieuw huisverbod. Dit zal voor alle zestig respondenten eveneens nagekeken worden in het registratiesysteem van het Steunpunt Huiselijk Geweld (SHG).

Om na te gaan of het huisverbod is overtreden, wordt gebruik gemaakt van de data uit het eerste interview. Destijds is gevraagd of er tijdens het huisverbod contact is geweest

tussen de betrokkenen. Een aanvullende vraag die in het huidige interview gesteld is, is of er consequenties verbonden waren aan het overtreden van het huisverbod. De gegevens uit het eerste interview over de overtreding van het huisverbod, worden vergeleken met het wel of niet aanwezig zijn van nieuwe meldingen van huiselijk geweld in het registratiesysteem van het SHG.

Als laatste zal gekeken worden naar het sociaal netwerk van de betrokkenen. Daarvoor wordt gebruik gemaakt van twee schalen die ook in het eerste onderzoek gebruikt zijn. Eén schaal omvat items betreffende contact met familie, zoals *“ik vertrouw op mijn familieleden”* (Cronbachs alfa is 0,88) en de andere schaal omvat items over contact met vrienden, zoals *“op mijn vrienden kan ik altijd rekenen”* (Cronbachs alfa is 0,94). Zowel de schaal voor contact met familie, als de schaal voor contact met vrienden hebben dezelfde vijf items, met als verschil dat de ene keer over familie wordt gesproken en de andere keer over vrienden. Er zijn vijf antwoordcategorieën mogelijk, die lopen van “helemaal mee oneens” tot “helemaal mee eens”. Het minimum van elk van deze schalen is 5, wat betekent dat er weinig contact en steun is en het maximum van deze schaal is 25, wat betekent dat er veel contact en steun is.

3.5 Data-analyse

Vanwege de geringe steekproefomvang in het eerste onderzoek van Van Eijkern, Baan en Veenstra (2011) is er een beperkt aantal statistische toetsen mogelijk. In het eerste onderzoek zijn 60 respondenten geïnterviewd. In het eerste onderzoek is gebruik gemaakt van een *t*-toets voor onafhankelijke steekproeven om te toetsen of binnen de experimentele groep minder herhaling van geweld is ten opzichte van de controlegroep (Van Eijkern, Baan & Veenstra, 2011). In de eerste opzet van dit vervolgonderzoek was het de bedoeling om een herhaling van deze *t*-toetsen uit te voeren. Na het benaderen van de respondenten en uiteindelijk een steekproef van elf personen, is het echter niet mogelijk om deze kwantitatieve toetsen uit te voeren. Daarom is er voor gekozen om de data kwalitatief te gaan beschrijven en

analyseren. Uit de literatuur is een aantal verwachtingen opgesteld, zoals het effect van het huisverbod en welke factoren belangrijk zijn om het huisverbod effectief te laten zijn. Aan de hand van deze verwachtingen zal beschreven worden wat er uit de interviews naar voren is gekomen en of dit al dan niet in overeenstemming is met de verwachtingen. Tevens zal er gebruik gemaakt worden van de registratiegegevens van het SHG om te kijken of er een herhaling van geweld heeft plaatsgevonden. In de resultaten wordt per casus gekeken of er herhaling van geweld bekend is. Een casus is het koppel van de dader en het slachtoffer zoals deze in het onderzoek van 2011 zijn meegenomen. De reden dat hiervoor gekozen is, is omdat het SHG de gegevens per koppel registreert en niet per individu. Er zijn zeventien casussen in de huisverbod-groep en achttien casussen in de controlegroep.

3.6 Non respons analyse

Om te onderzoeken of de respons-groep significant verschilt van de non respons-groep is er naar mogelijke verschillen tussen beide groepen gekeken. De factoren waarop t-toetsen zijn uitgevoerd, zijn de volgende: leeftijd, opleidingsniveau, wanneer er voor het eerst geweld in de relatie gebruikt is, frequentie van fysiek geweld (Cronbachs alfa is 0,89), kenmerken van borderline (Cronbachs alfa is 0,78) en sociale steun van familie (Cronbachs alfa is 0,94) en van vrienden (Cronbachs alfa is 0,96). In onderstaande tabel wordt een samenvatting van deze t-toetsen gegeven.

Categorie	\bar{x} respons-groep	\bar{x} non respons-groep	t-waarde	α
Leeftijd	42,64	40,18	-0,70	0,49
Opleidingsniveau	5,36	4,69	-0,80	0,42
Eerste keer geweld	1,90	2,11	-0,81	0,42
Frequentie fysiek geweld	17,47	18,02	0,22	0,83
Kenmerken borderline	17,11	17,36	0,10	0,91
Sociale steun familie	17,24	16,08	-0,68	0,50

Sociale steun vrienden	15,96	13,56	-1,27	0,21
Geweld gestopt	4,36	4,47	0,33	0,74

Tabel 2: Non respons analyse

Uit tabel 2 is voor geen enkele factor een significant verschil tussen de gemiddeldes van beide groepen gevonden. De gemiddeldes van beide groepen verschillen weinig. Het gemiddelde van sociale steun door vrienden is de factor waar beide groepen nog het meest van elkaar verschillen. De sociale steun door vrienden is hoger in de respons-groep dan in de non respons-groep, maar bij een t -waarde van $-1,27$ geldt dat dit verschil niet significant is.

Op basis van deze non respons-analyse zijn er dus geen signalen die erop wijzen dat de respons-groep significant verschilt van de non-respons-groep.

3.7 Bruikbaarheid

Er is gekozen voor een semi-gestructureerd instrument. Er is gewerkt met een instrument bestaande uit een aantal vooraf opgestelde vragen, die deels gesloten en deels open zijn. Door te werken met vooraf opgestelde vragen is het onderzoek makkelijker te repliceren. De resultaten zullen ondanks dat kunnen verschillen, omdat het te maken heeft met een momentopname. Daarnaast zullen de resultaten afhankelijk zijn van de gemoedstoestand van de respondent. Een belangrijke beperking in de validiteit van dit onderzoek is dat er een aantal jaren zijn verstreken en dat er vertekeningen kunnen ontstaan door dat mensen niet goed meer weten hoe het precies is gegaan.

De generaliseerbaarheid van dit onderzoek is gering. Er heeft een klein aantal respondenten meegedaan, die niet representatief zijn voor de onderzoekspopulatie. Zo hebben er vanuit de huisverbod-groep bijvoorbeeld geen daders mee gedaan. Daarnaast deden er bijna alleen respondenten mee waar geen herhaling van geweld heeft plaats gevonden. Als naar de registratiegegevens van alle koppels uit 2011 gekeken wordt, is daar te zien dat na het

interview in 2011 bij een aantal van deze koppels wel opnieuw huiselijk geweld heeft plaats gevonden.

Dit onderzoek is bruikbaar voor Stichting Het Kopland, die gevraagd heeft om dit onderzoek. Het onderzoek geeft weer hoe respondenten het huisverbod hebben ervaren en hoe dat verschilt met mensen in de controlegroep. Daarnaast kan dit onderzoek een start zijn voor vervolgonderzoek.

Hoofdstuk 4: Resultaten

In dit hoofdstuk staan de resultaten van het onderzoek. De eerste paragraaf geeft weer of er nieuwe incidenten van huiselijk geweld zijn geweest, zowel in de huisverbod-groep als in de controlegroep. In de tweede paragraaf wordt er gekeken of er in een relatie waar gebruik wordt gemaakt van controletactieken vaker nieuwe incidenten van huiselijk geweld voorkomen. In de paragraaf daaropvolgend wordt gekeken of het aanwezig zijn van kenmerken van borderline invloed heeft op het voorkomen van nieuw huiselijk geweld. In paragraaf vier is te lezen of de hulpverlening een factor is die invloed heeft op de effectiviteit van het huisverbod. In paragraaf vijf wordt gekeken of het overtreden van het huisverbod er voor zorgt dat er vaker nieuw huiselijk geweld plaats vindt. Tot slot wordt er gekeken of het hebben van een steunend sociaal netwerk invloed heeft op het tegengaan van nieuwe incidenten van huiselijk geweld.

4.1 Nieuwe incidenten van huiselijk geweld

De verwachting was dat in de huisverbod-groep minder nieuwe incidenten van huiselijk geweld zich hadden voorgedaan dan in de controlegroep. Om te kijken of deze verwachting ondersteund wordt, is er gekeken naar de meldingen in het registratiesysteem van het Steunpunt Huiselijk Geweld (SHG). Elke melding die bij de politie wordt gedaan voor huiselijk geweld en waar de politie langs is geweest, wordt doorgestuurd naar het SHG. Er wordt per casus gekeken naar deze registratiegegevens. Daarna wordt er gekeken naar de gegevens die verkregen zijn uit de interviews.

Volgens registratiegegevens

Er is gekeken voor alle casussen die in 2011 aan het onderzoek meededen of er nogmaals een melding is geweest voor fysiek huiselijk geweld en of er nogmaals een huisverbod is geweest. Hieruit blijkt dat in de huisverbod-groep in 65% van de casussen geen

sprake is geweest van nieuw huiselijk geweld na het interview in 2011. Voor de controlegroep ligt dit percentage op 61% (tabel 3). Het percentage nieuw huiselijk geweld is in beide groepen vrijwel gelijk.

		Groep	
		Huisverbod	Controle
Is er een nieuwe melding van geweld?	Nee	11	11
	Ja	6	7

Tabel 3: Nieuw huiselijk geweld

Uit het eerste onderzoek (Van Eijkern, Baan & Veenstra, 2011) is gebleken dat een jaar na het huisverbod in zestien van de achttien casussen geen huiselijk geweld meer heeft plaats gevonden (89%). Voor de controlegroep geldt dat in elf van de negentien gezinnen geen huiselijk geweld meer heeft plaats gevonden (58%). Een jaar na het huisverbod blijkt dat er minder nieuw huiselijk geweld heeft plaatsgevonden, echter, na vier jaar verschilt de huisverbod-groep niet van de controlegroep.

Volgens respondenten

In de huisverbod-groep zijn vier mensen geïnterviewd. Bij deze vier respondenten heeft geen nieuw huiselijk geweld plaats gevonden sinds het interview in 2011, zoals de respondenten zelf zeggen. Op het moment van het interview hebben drie respondenten geen relatie en één respondent heeft een beginnende relatie met een andere partner dan ten tijde van het huisverbod. Bij twee van de vier respondenten is na het huisverbod de relatie direct verbroken. Bij één respondent heeft de pleger na het huisverbod een jaar bij het slachtoffer gewoond. Er heeft toen geen geweld meer plaatsgevonden. Bij een andere respondent is de relatie recent verbroken. Deze respondent geeft aan dat er na het huisverbod geen huiselijk geweld meer heeft plaatsgevonden. De

“Hij had het besef dat hij verkeerd was geweest en voelde zich erg schuldig over wat er gebeurd was. Hij heeft me toen ook met geen vinger meer aangeraakt.”

registratiegegevens geven eveneens aan dat er geen nieuw huiselijk geweld meer heeft plaats gevonden bij deze vier casussen.

Er is aan de respondenten gevraagd wat het keerpunt is geweest, waardoor het geweld gestopt is. Er wordt tweemaal aangegeven dat het huisverbod een afschrikkende werking heeft gehad. Tijdens de andere twee interviews wordt aangegeven dat de relatie na het huisverbod beëindigd is, wat er voor heeft gezorgd dat er geen fysiek geweld meer heeft plaatsgevonden.

“Nee, dus omdat er geen huiselijk geweld meer heeft plaatsgevonden na het huisverbod, is het ook zo goed, omdat ik denk dat het heel erg heeft afgeschrokken.”

In de controlegroep geven zes van de zeven respondenten aan dat er geen nieuw huiselijk geweld heeft plaats gevonden. Door één respondent wordt aangegeven dat er sprake is geweest van nieuw fysiek huiselijk geweld. Ten tijde van het interview met de pleger was de relatie nog in tact. Toen het slachtoffer enkele weken daarna geïnterviewd werd, was de relatie verbroken. Volgens pleger was er geen sprake meer geweest van fysiek geweld, maar was de politie nog één keer geweest voor een bedreigende situatie. De burens hadden een melding gemaakt. Volgens het slachtoffer was er nog wel sprake van fysiek geweld en is de politie meerdere malen geweest, maar werd er dan geen aangifte gedaan. De laatste keer dat het uit de hand liep, is het slachtoffer zelf naar de politie gegaan en heeft aangifte gedaan. De verhalen van pleger en slachtoffer zijn dus tegenstrijdig met elkaar. In het registratiesysteem van het SHG is te zien dat er diverse meldingen zijn geweest voor huiselijk geweld.

In de casus waar het geweld niet gestopt is, wordt als reden gegeven dat dit door het alcoholmisbruik komt. Het geweld zou volgens de respondent alleen kunnen stoppen als de pleger naar een afkickkliniek zou gaan en het probleem serieus zou nemen. In diezelfde casus geeft de pleger aan dat de hulpverlening hem juist geholpen heeft minder agressief te reageren ten opzichte van de partner. In twee situaties was er destijds sprake van een éénmalige uitbarsting wat uitmondde in geweld, maar is het daarna niet weer gebeurd. Als reden dat het

geweld gestopt is, wordt genoemd dat door de uitbarsting en het politiecontact de inzage kwam bij de respondenten dat het zo echt niet kon. Daarnaast wordt ook genoemd dat de respondent weer werk kreeg en daardoor niet meer de hele dag thuis was, wat de spanningen deed verminderen. Bij een andere respondent is het geweld gestopt, doordat na de aangifte de relatie is verbroken.

4.2 Controletactieken

Er werd verwacht dat wanneer er in een relatie meer sprake was van controletactieken er vaker nieuwe incidenten van huiselijk geweld zouden plaats vinden. De intieme terrorist gebruikt volgens Johnson (2008) geweld als controletactiek en er is veel sprake van eenzijdig geweld. In de huisverbod-groep hebben twee respondenten geen antwoord kunnen geven op de stellingen die in de schaal zitten, omdat zij sinds het interview van 2011 geen partner meer hebben gehad. De twee andere respondenten konden de stellingen wel beantwoorden. Een respondent scoort gemiddeld 3,1 op een schaal van 1 tot 5 en de andere respondent heeft een score van 3,4. Deze scores liggen ongeveer op het midden van de schaal, wat betekent dat er soms sprake was van controletactieken. In deze twee casussen is er geen sprake geweest van herhaling van fysiek partnergeweld, dus de verwachting wordt niet ondersteund door deze twee casussen.

In de controlegroep hebben alle respondenten de stellingen in de schaal kunnen beantwoorden. Het gemiddelde voor de controlegroep is 1,6 op een schaal van 1 tot 5 met een standaarddeviatie van 0,7. In de controlegroep is in één casus sprake geweest van herhaald huiselijk geweld sinds het interview in 2011 en in deze casus wordt ook de hoogste waarde gegeven aan controletactieken (score van 3). Dit is in lijn met de verwachting uit de theorie, dat wanneer er meer sprake is van het gebruik van controletactieken binnen de relatie, er sneller een herhaling van fysiek partnergeweld zal plaatsvinden.

4.3 Kenmerken borderline

Verwacht wordt dat wanneer pleger of slachtoffer kenmerken van borderline vertonen er vaker nieuwe incidenten van huiselijk geweld zullen plaatsvinden en het huisverbod minder effectief zal zijn. Op basis van de uitgevoerde interviews in de huisverbod-groep komt naar voren dat het gemiddelde ligt op 2,1 met een standaardafwijking van 0,7. Dit houdt in dat er bijna geen kenmerken van borderline bij de respondenten aanwezig zijn. Het gemiddelde voor de controlegroep ligt op 1,9 met een standaardafwijking van 0,9. Er zou verwacht worden dat het huisverbod minder effectief zou zijn en er vaker nieuwe incidenten van huiselijk geweld plaats zouden vinden. Vanuit het gemiddelde van de vier respondenten in de huisverbod-groep is dit niet op te maken, daarom is er gekeken naar de individuele scores van de respondenten. Uit deze analyse blijkt dat één respondent een hogere score heeft op deze schaal, namelijk een score van 3,1. Er is echter geen sprake van nieuwe incidenten van huiselijk geweld geweest. Dit ondersteunt de verwachting niet. In de controlegroep is er in één situatie wel sprake van herhaling van geweld en in deze situatie wordt door één van de betrokkenen hoger gescoord op de schaal (een score van 3,2). Dit lijkt de verwachting te ondersteunen dat wanneer er borderline kenmerken zijn binnen een relatie, er sneller nieuwe incidenten van huiselijk geweld zullen plaatsvinden.

4.4 Hulpverlening

Verwacht wordt dat wanneer respondenten gestart zijn met de hulpverlening er zich minder vaak nieuwe incidenten van huiselijk geweld hebben voorgedaan. Er is voor zowel de huisverbod-groep als de controlegroep gekeken of er door beide partners gestart is met de hulpverlening en aan de hand van de meldingen in het registratiesysteem wordt vervolgens gekeken of er nieuwe incidenten van huiselijk geweld hebben plaatsgevonden. Aan de hand van de huidige interviews worden de positieve en verbeterpunten van de hulpverlening weergegeven.

Volgens de registratiegegevens

Per casus is gekeken of er door beide partners gestart is met de hulpverlening. In de huisverbod-groep waren zeventien casussen en daarvan is in zeven casussen door beide partners gestart met de hulpverlening na het huisverbod. In al deze zeven casussen heeft geen nieuw huiselijk geweld plaats gevonden. In tien casussen is niet door beide partners gestart met de hulpverlening, en daarvan heeft in zes casussen opnieuw huiselijk geweld plaats gevonden (tabel 4). Dit lijkt de verwachting te ondersteunen, want in de zeven casussen waar gestart is met de hulpverlening geldt dat er geen nieuwe incidenten van huiselijk geweld hebben plaats gevonden. In tien gevallen is er niet gestart met de hulpverlening door beide partners, waarbij in zes gevallen (60%) nieuw huiselijk geweld heeft plaats gevonden.

In de controlegroep is eveneens gekeken naar of er gestart is met de hulpverlening door beide partners en of er herhaling van geweld heeft plaats gevonden. In de controlegroep zitten achttien casussen. In elf casussen zijn beide partners na het huisverbod gestart met de hulpverlening. Van deze elf casussen is er in zeven casussen geen nieuw huiselijk geweld geweest. In zeven casussen is niet door beide partners gestart met de hulpverlening en van deze casussen is er in drie casussen sprake geweest van nieuw huiselijk geweld (tabel 4).

In de controlegroep is ook terug te zien dat wanneer er gestart wordt met de hulpverlening door beide partners er minder vaak sprake is van nieuw huiselijk geweld. Echter, in de huisverbod-groep waren geen casussen waarin beide partners gestart zijn met het hulpverleningsaanbod en waar nieuw huiselijk geweld heeft plaats gevonden. In de controlegroep zijn er vier casussen die, ondanks dat er gestart is met het hulpverleningsaanbod door beide partners, toch te maken hebben gehad met nieuw huiselijk geweld (tabel 4).

		Is er door beide partners gestart met de hulpverlening?			
		Huisverbod-groep		Controle-groep	
		Nee	Ja	Nee	Ja
Is er een nieuwe melding van geweld?	Nee	4	7	4	7
	Ja	6	0	3	4

Tabel 4: Hulpverlening en nieuw huiselijk geweld

Volgens de respondent

Om een beeld te krijgen hoe de respondenten nu denken over het huisverbod/de aanhouding en het daarbij horende hulpverleningstraject is in de interviews gevraagd naar de meningen over het hulpverleningsaanbod. In de huisverbod-groep blijkt een verschil te bestaan tussen hoe de respondenten denken over het huisverbod zelf en over de geboden hulpverlening. Drie respondenten geven aan dat het huisverbod zelf van grote waarde is, omdat er een verbod op contact was, wat voor rust en bescherming zorgde bij de slachtoffers. Ook wordt genoemd dat het kordate politieoptreden ten tijde van de melding als prettig werd ervaren. Een persoon geeft echter aan dat het huisverbod niet voor rust zorgde, omdat de partner nog steeds binnen kon komen, omdat hij nog een sleutel had en geregeld voor de deur stond. Het huisverbod werd dus overtreden.

“Heerlijk, geen contact. Steeds het idee dat hij wel zou komen, maar omdat ik wist dat er op hem gelet werd en dat het verboden was, vond ik het heel rustig.”

“Mijn ex-partner had gewoon nog een sleutel van de deur. Hij stond hier regelmatig voor de deur en hij kon dus ook gewoon binnenkomen. Dat gaf alles behalve een veilig gevoel”.

De meningen over de hulpverlening die volgde op het huisverbod verschillen ook. Als prettig wordt genoemd dat er goed geluisterd werd en dat er aandacht was voor het verhaal van de respondent. Ook positief was dat er door de hulpverlening niks opgelegd werd aan de respondenten. Eén respondent geeft aan het prettig gevonden te hebben dat er duidelijk gecommuniceerd werd wat er zou gaan gebeuren. Ook wordt aangegeven dat alle betrokkenen een eigen hulpverlener krijgen, dit wordt als prettig ervaren. Tot slot wordt aangegeven dat het prettig was dat de hulpverlening een vertrouwd gevoel gaf. Naast positieve punten

werden ook verbeterpunten genoemd. Er werd genoemd dat het vervelend werd gevonden dat men niet van elkaars staat op de hoogte werd gesteld. Eén respondent vond dat ze te maken had met een incapabele maatschappelijk werkster die niet wist wat ze met zulke complexe zaken aan moest. Een ander verbeterpunt dat werd genoemd is dat het slachtoffer tien dagen de luxe heeft van een eigen hulpverlener en dat deze luxe na het huisverbod stopt of dat er een andere hulpverlener kwam. Eén respondent gaf aan de gezamenlijke hulpverlening niet persoonlijk genoeg te vinden. Het verplichte karakter van de hulpverlening werd als onprettig ervaren, dit zou er voor zorgen dat mensen niet zelf achter de hulpverlening staan, waardoor het weinig effect heeft. Tot slot werd genoemd dat de bereikbaarheid onvoldoende was en ondersteuning bij praktische zaken werd gemist. In de huisverbod-groep zijn twee respondenten geweest die na het interview in 2011 opnieuw hulp hebben gezocht. Eén respondent geeft aan dat ze hulp nodig had bij het verwerken van alles en daarom op eigen verzoek naar een psycholoog is geweest. De andere respondent geeft aan dat ze praktische hulp nodig had bij het voorbereiden op rechtszaken en een goed evenwicht zocht tussen het praktische en het spirituele.

“Daadkrachtig, maar ook gevoelig. Dat klinkt misschien een beetje zweverig, maar ook een beetje het spirituele niveau van energievelden.”

“Ze zijn heel erg op zoek naar je emotionele staat en naar hoe het allemaal met je gaat en ‘oh wat sneu’ en dat medelijden-achtige. En daar heb je geen zak aan!”

In de controlegroep verschillen de meningen over de hulpverlening ook. Positieve punten die genoemd worden zijn dat de hulpverlening goed gericht is op de kinderen, dat de hulpverleners bij de betrokkenen thuis komen, dat mensen hun verhaal kwijt kunnen, advies geven, het vertrouwen in de respondent, een plek waar je terecht kunt met vragen, ondersteuning en hulp, ze weten welke wegen te behandelen bij problemen, snelle start van de hulpverlening en getoond begrip. Er werden ook verbeterpunten genoemd, zoals dat de verplichte hulpverlening aan de pleger te lang was, dat

“En dat zij het vertrouwen hadden, dat ik het beter kan, zeg maar. Dat gaf mij een goed gevoel ook, om door te zetten.”

de hulpverlening te sturend was en gericht op het verlaten van de partner, dat er geen begrip was, de hulpverlening het probleem niet heeft opgelost, maar de mensen dat zelf hebben gedaan, dat hulp bij praktische zaken werd gemist.

“De hulpverlener zei alleen maar dat het nu het één keer gebeurd was, vaker zou gebeuren en dat het niet zou stoppen, dus dat ik beter bij mijn man weg kon.”

Tabel 5 is een overzicht van de positieve punten en de verbeterpunten die genoemd werden voor de hulpverlening.

Huisverbod-groep	Controlegroep
+ Rust en bescherming door het verbod op contact	+ Goed gericht op de kinderen
+ Kordaat politieoptreden	+ Ambulant
+ Aandacht voor het verhaal	+ Aandacht voor het verhaal
+ Er werd niks opgelegd	+ Advies, ondersteuning en hulp
+ Duidelijke communicatie	+ Vertrouwen in de respondent
+ Gescheiden hulpverlening	+ Een plek voor vragen
+ Vertrouwd gevoel	+ Doorverwijzingsfunctie
	+ Snelle start van de hulpverlening
- Overtreden van het huisverbod zonder dat daar consequenties aan verbonden zaten	- Te lang
- Niet van elkaars staat op de hoogte worden gebracht	- Sturend
- Incapabele maatschappelijk werker	- Geen begrip
- Na tien dagen van het huisverbod stopt of verandert het	- Het probleem is niet door de hulpverlening opgelost
- Niet persoonlijk genoeg	- Weinig ondersteuning bij praktische zaken
- Verplicht karakter	
- Slecht bereikbaar	
- Weinig ondersteuning bij praktische zaken	

Tabel 5: Overzicht positieve en verbeterpunten voor de hulpverlening

4.5 Overtreding huisverbod

Verwacht werd dat wanneer het huisverbod overtreden zou worden, er vaker nieuwe incidenten van huiselijk geweld plaats zouden vinden. Er is gekeken naar de gegevens verkregen uit de interviews in 2011 of het huisverbod overtreden is en dit is vergeleken met actuele cijfers in het registratiesysteem van het SHG of er nieuw huiselijk geweld heeft plaatsgevonden. Als aanvulling is gekeken wat er in de interviews werd gezegd over overtredingen van het huisverbod.

Volgens de registratiegegevens

In de zeventien casussen van de huisverbod-groep is zes keer het huisverbod overtreden. In deze zes casussen heeft geen nieuw huiselijk geweld plaats gevonden. Daarnaast is in elf gevallen het huisverbod niet overtreden. In deze elf casussen heeft zes keer wel nieuw huiselijk geweld plaatsgevonden (tabel 6).

		Is het huisverbod overtreden?	
		Nee	Ja
Is er een nieuwe melding van geweld?	Nee	5	6
	Ja	6	0

Tabel 6: Overtreding huisverbod en nieuw huiselijk geweld

De verwachting, dat wanneer het huisverbod overtreden wordt er vaker nieuwe incidenten zijn van huiselijk geweld, wordt niet ondersteund. Uit deze gegevens blijkt dat ondanks dat het huisverbod overtreden wordt, er geen sprake is van nieuw huiselijk geweld. Daarnaast blijkt dat wanneer het huisverbod niet overtreden werd, er in zes gevallen juist wel sprake was van nieuw huiselijk geweld.

Volgens de respondenten

Uit de vier interviews blijkt dat bij drie van de vier slachtoffers het huisverbod niet is overtreden. Bij één slachtoffer werd het huisverbod geregeld overtreden. In alle casussen is geen sprake geweest van nieuw huiselijk geweld.

Hij heeft me absoluut in die 10 dagen met rust gelaten. Ook wetende dat als hij dat niet zou doen, dat iedereen er boven op zat.

Het huisverbod gaf de drie slachtoffers, waar geen overtreding heeft plaats gevonden, veel

rust. Het slachtoffer dat aangeeft dat het huisverbod door haar ex-partner regelmatig werd overtreden, geeft aan dat het huisverbod niet veilig voelde. Haar ex-partner belde geregeld en kwam vaak aan de deur. Het slachtoffer heeft vaak gebeld met de politie, maar naar haar mening waren er geen consequenties verbonden aan het overtreden van het huisverbod.

“Heel erg. Ik was erg angstig en bang voor hem. Er werd niet aan de mensen gedacht en de politie zag de ernst niet goed in.”

Naast de algemene verwachting van dit onderzoek, is een doel van het huisverbod dat het huisverbod het slachtoffer rust en veiligheid biedt. In drie van de vier casussen was dit het geval. Een andere verwachting is dat het signaal naar de pleger verzwakt wordt als het huisverbod wordt overtreden en er geen consequenties aan verbonden zijn. Helaas werd voor dit onderzoek geen pleger uit de huisverbod-groep bereid gevonden om deel te nemen en uit de interviews is dit dus niet te achterhalen.

4.6 Sociaal netwerk

Aan de respondenten in de huisverbod-groep is gevraagd of na of het huisverbod hun sociale netwerk verbeterd, verslechterd of gelijk gebleven is. In 3 van de 4 casussen wordt aangegeven dat het sociale netwerk verbeterd is. Daarbij wordt aangegeven dat het niet direct door het huisverbod komt, maar dat het komt door te scheiden van de partner. In twee gevallen was dat direct na het huisverbod het geval, in één casus is dat een paar jaar na het huisverbod gebeurd. De partner was in veel gevallen jaloers en bezitterig, waardoor er minder tijd was voor sociale contacten en door te scheiden van de partner kwam er meer tijd beschikbaar voor vrienden en familie. Eén respondent geeft aan dat de sociale contacten gelijk gebleven zijn na het huisverbod. Voor de huisverbod-groep komt het gemiddelde van de schaal die het sociale netwerk van vrienden meet uit op 4,7 met een standaarddeviatie van 0,4. De schaal die het sociale netwerk van familie meet heeft een gemiddelde van 4,7 en een standaarddeviatie van 0,2. De schalen lopen allebei van 1 tot 5, waarbij de scores van 4,7 dus hoog zijn. Hieruit valt op te maken dat de vier respondenten veel steun ervaren uit hun sociale

netwerk, zowel van vrienden als van familie. De verwachting was dat wanneer plegers en slachtoffers een steunend sociaal netwerk hebben, er minder snel een herhaling van huiselijk geweld zal zijn. In de vier casussen van het huisverbod heeft geen herhaling van huiselijk geweld plaatsgevonden en de respondenten geven zelf aan te beschikken over een steunend sociaal netwerk, dus de gegevens uit dit onderzoek lijken de verwachting te ondersteunen.

Aan de respondenten in de controlegroep is dezelfde vraag gesteld, of na de aanhouding hun sociale netwerk verbeterd, verslechterd of gelijk gebleven is. Vier van de zeven respondenten geven aan dat hun sociale netwerk verbeterd is. Er worden verschillende redenen aangegeven, zo wordt aangegeven dat na de aanhouding en het beëindigen van de relatie er meer tijd kwam voor vrienden en familie. Daarnaast wordt aangegeven dat door de spanningen die in huis zijn, vrienden wat meer op afstand gehouden werden en door de aanhouding en de hulpverlening de spanningen verdwenen zijn en er dus ook weer meer contact is. Tot slot wordt aangegeven dat er gemerkt werd dat de respondent kon vertrouwen op vrienden, wat de band verstevigde. Drie van de zeven respondenten gaf aan dat hun sociale netwerk gelijk gebleven is. In de meeste gevallen was als reden dat het sociale netwerk al goed was en dat daar niks veranderd in is. Eén respondent gaf aan dat na de aanhouding het contact met familie eerst slechter is geworden, omdat familie niet kon begrijpen dat de respondent bij de partner bleef na het incident, maar uiteindelijk is het contact weer hersteld tot op het niveau hoe het eerst was. Voor de controlegroep komt het gemiddelde van de schaal die het sociale netwerk van vrienden meet uit op 4,2 met een standaarddeviatie van 1,0. Het gemiddelde van de schaal die het sociale netwerk van familie meet komt uit op 4,3 met een standaarddeviatie van 0,9. De gemiddeldes liggen iets lager dan in de huisverbod-groep, maar 4,2 en 4,3 zijn nog steeds hoge scores op schalen die tot maximaal 5 gaat. Dus ook in de controlegroep is er een sociaal netwerk en steun. Er is één opvallende uitkomst. Eén respondent geeft aan weinig vrienden te hebben en in deze casus heeft herhaling van geweld

plaats gevonden. Dit lijkt de verwachting te ondersteunen dat een steunend sociaal netwerk kan helpen om herhaling van geweld te voorkomen. De respondent gaf zelf ook aan dat dit een deel van het probleem was, ze kon slecht tegen het alleen zijn.

“ ‘s Avonds als ik alleen was of dat soort dingen, ik zorgde steeds dat ik juist mensen om me heen zocht om die leegte op te vullen. En wanneer zij even niet konden of wat dan ook dan voelde ik me heel eenzaam.”

Hoofdstuk 5: Discussie

Dit hoofdstuk begint met het geven van een antwoord op de hoofdvraag van het onderzoek en vervolgens wordt per verwachting gekeken of deze wordt ondersteund. Vervolgens worden de beperkingen van dit onderzoek besproken en suggesties voor vervolgonderzoek gedaan. Er wordt afgesloten met een conclusie.

5.1 Discussie

Dit onderzoek startte met de hoofdvraag: *“Heeft een tijdelijk huisverbod op de lange termijn een positief effect op het verminderen van nieuw fysiek partner geweld en welke factoren zijn daarbij van belang?”* Uit dit onderzoek is gebleken dat het percentage nieuwe incidenten van huiselijk geweld ongeveer gelijk is in de huisverbod-groep en de controlegroep. Het lijkt er op dat een jaar na het incident het huisverbod effectief is, maar dat in de jaren daarna deze effectiviteit afzwakt. Een verklaring hiervoor zou kunnen zijn dat de afschrikkende werking van het huisverbod, die in de interviews een aantal keren wordt aangegeven, het hevigst is kort nadat het huisverbod is opgelegd en dat deze afschrikkende werking langzamerhand minder wordt. Dit is ook terug te zien in de bereidheid tot verandering en acceptatie van hulpverlening. Deze zijn het grootst op het moment van een crisis, zoals beschreven is in de methodiek Eerste Hulp bij een Huisverbod.

Dit onderzoek stelde ook verschillende verwachtingen op voor factoren die vanuit de literatuur van belang lijken te zijn voor het effect van het huisverbod. Een van deze verwachtingen was dat wanneer er in een relatie gebruik gemaakt zou worden van controletactieken, dat het huisverbod minder effectief zou zijn en er vaker nieuw huiselijk geweld plaats zou vinden. Het gebruiken van meer controletactieken is typerend voor een intieme terrorist, die eveneens gekenmerkt worden door het plegen van langdurig en ernstig huiselijk geweld. Vanuit de theorie zou verwacht worden dat in deze situaties er vaker nieuwe

incidenten van huiselijk geweld plaats zouden vinden en dat het huisverbod weinig effect heeft op deze groep. Uit de interviews met de respondenten in de huisverbod-groep komt dit echter niet naar voren. Er wordt een hoog gemiddelde gegeven van het gebruik van controletactieken, maar er heeft geen herhaling van huiselijk geweld plaatsgevonden bij de respondenten in de huisverbod-groep. Een mogelijke verklaring hiervoor is dat in de huisverbod-groep drie van de vier respondenten geen relatie meer hebben gehad sinds het huisverbod. In de controlegroep is er bij één casus sprake geweest van nieuw huiselijk geweld en dit is de casus waar ook de hoogste waarden te vinden zijn op het gebruik van controletactieken. In de andere casussen wordt geen hoge waarde gegeven aan controletactieken en heeft ook geen nieuw huiselijk geweld plaatsgevonden.

Een andere verwachting was dat wanneer er in een relatie één of beide partners kenmerken van borderline vertoonden, dat het huisverbod minder effectief zou zijn en er vaker nieuwe incidenten van huiselijk geweld zouden plaatsvinden. Voor deze verwachting geldt hetzelfde als voor de vorige. Het gemiddelde op de schaal die kenmerken van borderline meet is vrij laag in de huisverbod-groep. Opvallend is dat er door één respondent vrij hoog gescoord wordt op de schaal, maar er heeft geen nieuw huiselijk geweld plaats gevonden. Dit ondersteunt de verwachting uit de literatuur niet, echter, er moet een kanttekening bij gemaakt worden. Na het huisverbod in 2010 is de relatie verbroken en de respondent heeft geen nieuwe relatie gehad sindsdien. In de controlegroep is er één respondent die een hoge score heeft op deze schaal en hier heeft ook nieuw huiselijk geweld plaatsgevonden. Dit ondersteunt de verwachting uit de literatuur.

Een andere verwachting was dat de hulpverlening een belangrijke bijdrage biedt aan de effectiviteit van het huisverbod. Er werd verwacht dat wanneer beide partners starten met de hulpverlening, dat er minder incidenten van nieuw huiselijk geweld plaatsvinden. In de huisverbod-groep is deze verwachting duidelijk terug te zien. In zeven casussen wordt door

beide partners gestart met de hulpverlening en in geen van deze casussen zijn nieuwe meldingen van huiselijk geweld geweest. In tien casussen wordt niet door beide partners gestart met de hulpverlening en in zes van deze tien casussen vindt daar herhaling van huiselijk geweld plaats. De hulpverlening bij het huisverbod lijkt dus een belangrijke factor te zijn. In de controlegroep is eveneens te zien dat wanneer er gestart wordt met de hulpverlening, er minder vaak nieuwe incidenten van huiselijk geweld plaatsvinden. Maar in tegenstelling tot bij de huisverbod-groep waar helemaal geen nieuwe incidenten zijn na het starten van de hulpverlening, zien we bij de controlegroep een kleine groep waar ondanks dat er door beide partners gestart wordt met de hulpverlening toch herhaling van huiselijk geweld plaats vindt.

De respondenten in het huidige onderzoek geven positieve feedback op de hulpverlening. In de huisverbod-groep en in de controlegroep wordt aangegeven dat het erg prettig is, dat er iemand is waarbij de respondenten hun verhaal konden doen en het vertrouwen dat in de respondent werd gesteld. In de huisverbod-groep wordt eveneens aangegeven dat het hebben van een eigen hulpverlener prettig is. Ook wordt genoemd dat het prettig is dat er door de hulpverlening niks wordt opgelegd. De duidelijke communicatie en het kordate politieoptreden, en de rust en bescherming door het huisverbod worden eveneens als positief ervaren. In de controlegroep wordt het als prettig ervaren dat de hulpverlening ambulant is, dat er aandacht voor de kinderen is, een plek waar je terecht kunt met vragen, de doorverwijzingsfunctie van de hulpverlening en dat de hulpverlening snel gestart kan worden.

In beide groepen worden ook verbeterpunten genoemd. In de huisverbod-groep wordt onder andere gezegd dat het huisverbod overtreden kon worden, zonder dat er consequenties aan verbonden waren; dat de hulpverlening niet persoonlijk genoeg is; dat de respondenten niet van elkaars staat op de hoogte gebracht worden en dat er weinig ondersteuning is bij praktische zaken. In de controlegroep worden als negatieve punten onder meer genoemd dat

de hulpverlening te lang was; dat de hulpverlening sturend was, gericht op het verlaten van de partner en eveneens dat er weinig ondersteuning werd geboden bij praktische zaken.

Eveneens werd verwacht dat wanneer het huisverbod overtreden zou worden, er vaker nieuw huiselijk geweld plaats zou vinden. Deze verwachting werd niet ondersteund. In de gevallen waar het huisverbod werd overtreden, is er geen sprake geweest van nieuw huiselijk geweld. Wel behaalt het huisverbod een subdoel: het biedt rust en veiligheid aan de slachtoffers. Drie van de vier respondenten gaven aan dat het huisverbod voor hen veiligheid bood en rust gaf.

Tot slot werd verwacht dat mensen die te maken hebben gehad met huiselijk geweld een steunend sociaal netwerk hebben, er minder nieuwe incidenten van huiselijk geweld zullen plaatsvinden. Deze verwachting wordt ondersteund in zowel de huisverbod-groep als in de controlegroep. De respondenten waarbij geen nieuw huiselijk geweld heeft plaats gevonden, geven allemaal aan steun aan vrienden of familie te ontnemen. Eén respondent gaf aan weinig sociale contacten te hebben en zich snel eenzaam te voelen, en in deze casus heeft herhaling van huiselijk geweld plaatsgevonden. Een steunend sociaal netwerk lijkt dus bij te dragen aan minder huiselijk geweld.

5.2 Beperkingen

Dit onderzoek kent verschillende beperkingen. Een eerste beperking is het aantal respondenten. Door het ontbreken van juiste contactgegevens kon een groot deel van de respondentengroep uit 2011 niet benaderd worden. Hierdoor werd het aantal potentiële respondenten kleiner. Aan dit onderzoek deden elf respondenten mee. De resultaten moeten ook in het kader van deze elf respondenten geïnterpreteerd worden. Hoge uitschieters hebben een grote invloed op het gemiddelde en significantietoetsen zijn niet mogelijk. Er moet ook rekening gehouden worden met een eventuele vertekening die kan ontstaan door selectie.

Wellicht hebben respondenten waar geen nieuw huiselijk geweld heeft plaatsgevonden zich eerder opgegeven voor dit onderzoek en willen respondenten niet deelnemen aan dit onderzoek als er nieuw huiselijk geweld heeft plaats gevonden. Er is geprobeerd deze vertekening te verkleinen, door ook te kijken naar de meldingen die bij het SHG zijn binnengekomen voor alle respondenten die in 2011 aan het onderzoek hebben meegewerkt. In het registratiesysteem wordt elke melding geregistreerd en hieruit is gebleken dat er in totaal achttien meldingen van nieuw huiselijk geweld bij het SHG binnen zijn gekomen in elf casussen. Daarbij moet de kanttekening gemaakt worden dat deze cijfers een onderschatting kunnen zijn van de daadwerkelijke nieuwe incidenten. Het komt vaak voor dat een incident van huiselijk geweld niet gemeld wordt. Ten tweede wilden uit de huisverbod-groep geen plegers mee werken. Dit betekent dat de resultaten puur op de beleving van de slachtoffers zijn gebaseerd en dit zal verschillen van de beleving van plegers. Een ander belangrijke beperking is dat er in de huisverbod-groep drie van de vier respondenten geen relatie meer hebben gehad sinds het huisverbod. Dit betekent dat niet alle vragen van toepassing waren en niet alles ingevuld kon worden.

5.3 Suggesties voor vervolgonderzoek

Na het uitvoeren van dit onderzoek zijn er diverse suggesties ontstaan voor vervolgonderzoek. Het is interessant om verder onderzoek te doen naar de effectiviteit van het huisverbod. Vooral het inventariseren van de ervaringen van uithuisgeplaatsten en achterblijvers. Eveneens interessant is om een langdurige studie naar het huisverbod te doen met verschillende meetpunten (bijvoorbeeld jaarlijks). Op deze manier kan het proces van het huisverbod in kaart gebracht worden. Uit de resultaten van dit onderzoek blijkt dat een jaar na het huisverbod minder nieuw huiselijk geweld plaatsvindt dan in de controlegroep, maar na vier jaar is het aantal incidenten van nieuw huiselijk geweld ongeveer gelijk met de controlegroep en het aantal nieuwe incidenten is hoger dan één jaar na het huisverbod. Door

een longitudinaal onderzoek te doen met verschillende meetpunten, kan er gekeken worden naar oorzaken waarom vier jaar na het huisverbod het cijfer nieuw huiselijk geweld gestegen is ten opzichte van één jaar na het huisverbod.

Een andere suggestie is om het onderzoek naar de effectiviteit van het huisverbod te verbreden en andere typen van huiselijk geweld mee te nemen. Dit onderzoek richt zich alleen op fysiek partnergeweld, dit is de meest voorkomende vorm van huiselijk geweld. Echter, het huisverbod kan in alle vormen van huiselijk geweld opgelegd worden en het is interessant om de effectiviteit van het huisverbod bij andere vormen van huiselijk geweld te onderzoeken en met elkaar te vergelijken. Daarbij zou ook onderzocht kunnen worden of er na het huisverbod andere vormen van huiselijk geweld hebben plaatsgevonden.

Een laatste suggestie voor vervolgonderzoek is om onderzoek te doen naar de aanwezige hulpverlening na een huisverbod en deze in kaart te brengen. Dit blijkt een belangrijke factor voor de effectiviteit van een huisverbod. Daarom is het belangrijk te onderzoeken wat in de hulpverlening er voor zorgt dat een huisverbod effect heeft.

5.4 Conclusie

Samenvattend, als er gekeken wordt naar de percentages nieuwe incidenten van huiselijk geweld, lijkt dit in de huisverbod-groep op de lange termijn niet te verschillen met de controlegroep. Opvallend is dat een jaar na het huisverbod het percentage nieuw huiselijk geweld (11%) lager ligt, dan vier jaar (35%) na dato. Op de lange termijn lijkt het effect van het huisverbod af te zwakken. Een belangrijke factor die ten goede komt aan de effectiviteit van het huisverbod lijkt de hulpverlening bij een huisverbod te zijn. Wanneer er een huisverbod opgelegd is en er is gestart met de hulpverlening, zijn er geen nieuwe incidenten van huiselijk geweld te herkennen. Bij de controlegroep is ondanks dat er gestart wordt met de hulpverlening in sommige casussen nog wel sprake van nieuw huiselijk geweld en dat

verschilt dus met de huisverbod-groep. Het zou goed zijn om de hulpverlening rondom het huisverbod verder te onderzoeken en de effectieve factoren daar uit te filteren, zodat dit in de toekomst ingezet kan worden bij huiselijk geweld om zo huiselijk geweld terug te kunnen dringen.

Literatuurlijst

- Dijk, T. van., Veen, M., & Cox, E. (2010). *Slachtofferschap van huiselijk geweld: aard, omvang, omstandigheden en hulpzoekgedrag*. Hilversum: Intomart
- Eijkern, L. van., Baan, L. & Veenstra, R. (2011). *Een onderzoek naar de effectiviteit van huisverboden in de provincie Groningen in 2009-2010*. Groningen: Rijksuniversiteit Groningen / Gemeente Groningen.
- Fischer, K. & Rose, M. (1995). When “enough is enough”: Battered women’s decision making around court orders of protection. *Crime & Delinquency*, 41, 414-429.
- Goldfarb, S.F. (2008). Reconceiving civil protection orders for domestic violence: can law help end the abuse without ending the relationship? *Cardozo Law Review*, 29, 1487-1551.
- Het Kopland (2013). *Fact-sheet jaar 2013. Feiten en cijfers (huiselijk) geweld in afhankelijkheidsrelaties in de provincie Groningen*.
- Het Kopland (2014). *Fact-sheet jaar 2014. Feiten en cijfers (huiselijk) geweld in afhankelijkheidsrelaties in de provincie Groningen*.
- Holtzworth-Munroe, A., Meehan, J.C., Herron, K., Rehman, U. & Stuart, G.L. (2003). Do subtypes of martially violent men continue to differ over time? *Journal of Consulting & Clinical Psychology*, 71(4), 728-740. doi: 10.1037/0022-006X.71.4.728

- Humphreys, C. & Carter, R. (2006). *Co-ordination action on human rights violations. The justice system as an arena for the protection of human rights for women and children experiencing violence and abuse*. Verkregen van: [http://www.cahrv.uni-osnabrueck.de/reddot/CAHRVreportJusticeSystems\(3\).pdf](http://www.cahrv.uni-osnabrueck.de/reddot/CAHRVreportJusticeSystems(3).pdf)
- Johnson, M.P. (2008) *A typology of domestic violence. Intimate terrorism, violent resistance, and situational couple violence*. Lebanon, NH: Northeastern University Press.
- Johnson, M. P., & Ferraro, K. J. (2000). Research on domestic violence in the 1990s: Making distinctions. *Journal of Marriage and the Family*, 62, 948-963.
- Johnson, M.P. (1995). Patriarchal terrorism and common couple violence: Two forms of violence against women. *Journal of Marriage and Family*, 57, 283-294.
- Jongebreur, W., Lindenberg, R., & Plaisier, J. (2011). *Landelijk beleid huiselijk geweld. Theoriegestuurde evaluatie periode 2002-2011*. Barneveld: WODC.
- Lawick, J. van. (1997). De spiraal van geweld bij paren. In: Lawick, J. van. & Groen, M. (eds). *Intieme oorlog: over geweld en kwetsbaarheid in gezinsrelaties*. Amsterdam: Van Gennep.
- Logan, T.K. & Walker, R. (2009). Civil protective order outcomes: Violations and perceptions of effectiveness. *Journal of Interpersonal Violence*, 24, 675-692.
- Lünneman, K. & Overgaag, A. (2009). *De pleger het huis uit. Knelpunten bij crisisinterventie en juridische mogelijkheden tot uithuisplaatsing van plegers van geweld binnenshuis*. Utrecht: Verweij-Jonker Instituut.
- Ministerie van Justitie. (2002). *Privé geweld – Publieke zaak*. Den Haag: Hega Offset.
- Verkregen van:
http://www.huiselijkgeweld.nl/doc/beleid/BELEID_privé_geweld_publiek_zaak.pdf

Movisie. (2011). *Huiselijk geweld: aard en omvang, gevolgen, hulpverlening en aanpak*.

Verkregen van:

http://www.huiselijkgeweld.nl/doc/feiten/factsheet_movisie_mei_2011_website.pdf

Movisie. (2013). *Begrippenlijst Huiselijk Geweld*. Geraadpleegd op:

<http://www.movisie.nl/kennisdossier/begrippenlijst/44>

Movisie. (2014). *Feiten en cijfers huiselijk geweld*. Verkregen van:

[http://www.movisie.nl/sites/default/files/alfresco_files/Feiten%20en%20Cijfers%20Huiselijk%20Geweld%2021-01-2014%20\[MOV-2190033-1.0\].pdf](http://www.movisie.nl/sites/default/files/alfresco_files/Feiten%20en%20Cijfers%20Huiselijk%20Geweld%2021-01-2014%20[MOV-2190033-1.0].pdf)

Neeleman, A., & Toering, I. (2010). Als de liefde heeft toegeslagen... Groepsbehandeling voor paren met geweld in hun relatie. *Tijdschrift voor Psychotherapie*, 36, 230-245.

Rapportage aanpak huiselijk geweld. (2012). Verkregen van:

<http://www.huiselijkgeweld.nl/feiten/feiten/regionaal/provincie-groningen-rapportage-aanpak-huiselijk-geweld-mei-2012>

Overheid.nl. (2014). Wet tijdelijk huisverbod. Geraadpleegd op:

http://wetten.overheid.nl/BWBR0024649/geldigheidsdatum_10-06-2014/afdrukken

Rijksoverheid. (n.d.) Wat is huiselijk geweld? Geraadpleegd op:

<http://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/huiselijk-geweld/wat-huiselijk-geweld-is>

Staatsblad van het Koninkrijk der Nederlanden. (2008). Wet tijdelijk huisverbod & Memorie van Toelichting. Den Haag: Ministerie van Justitie.

Vaan, K.B.M. de., Timmermans, M., & Homburg, G.H.J. (2013) *Effectief uit huis geplaatst? Effectevaluatie van de wet tijdelijk huisverbod*. Amsterdam: Regioplan

Veen, H.C.J. van der, & Bogaerts, S. (2010). *Huiselijk geweld in Nederland. Overkoepelend syntheserapport van het vangst-hervangst-, slachtoffer- en daderonderzoek 2007-2010*. Meppel: Boom Juridische uitgevers.

Bijlagen

- A. Belscript
- B. Interview Huisverbod-groep
- C. Interview Controlegroep

Bijlage A – Belscript

Huisverbodgroep

Goedemorgen/middag. U spreekt met Kim Harders van de Rijksuniversiteit in Groningen.

Spreek ik met meneer/mevrouw ... ? Komt het uit dat ik u even bel?

Wij zijn bezig met een onderzoek naar de aanpak van huiselijk geweld door de politie en hulpverlenende instanties. Ik heb begrepen dat u in 2011 aan een onderzoek van de Rijksuniversiteit Groningen hebt meegedaan dat gericht was op uw ervaringen met het huisverbod. Klopt dat? Op dit onderzoek voeren we een vervolgonderzoek uit naar de langetermijneffecten van het huisverbod. Zou u nogmaals willen mee werken aan dit onderzoek? Het interview zal ongeveer een uur duren en kan plaats vinden bij u thuis of op de Rijksuniversiteit. Het is belangrijk om te weten dat het onderzoek vertrouwelijk zal zijn. Uit de resultaten van het onderzoek zal niet te achterhalen zijn van wie de antwoorden afkomstig zijn.

Argumenten:

Wil niet mee doen:

- Uiteraard is het aan u of u deel wil nemen of niet, maar wij willen graag weten wat uw ervaringen zijn zodat in de toekomst mensen die te maken hebben met huiselijk geweld nog beter geholpen kunnen worden.
- Mogelijk bent u ergens niet of juist wel tevreden over. Of heeft iets uw situatie verbeterd of juist verslechterd en dat willen wij graag weten.
- We willen graag weten of er iets moet veranderen, zodat mensen zich ook echt geholpen voelen.

- Niet iedereen is tevreden met de manier waarop huiselijk geweld aangepakt wordt, daarom willen graag van u weten of u er tevreden over was.
- Ik snap dat het een lange tijd geleden is; maar dit onderzoek gaat over hoe het nu gaat en hoe u nu tegen de geboden hulp aankijkt.

Waarom nog een keer:

- Het vorige interview vond vrij snel na de gekregen hulp plaats. We zijn benieuwd hoe u nu, een paar jaar verder denkt over de aangeboden hulp.

Heb geen huisverbod gehad:

- Het onderzoek gaat over huiselijk geweld en de contacten met het SHG. Wij zijn benieuwd wat uw ervaringen met het SHG zijn en hoe u er nu op terugkijkt.

Checklist: Wat te vragen/zeggen bij telefonische benadering?

- Of de respondent op dit moment een partner heeft. Zo ja, is dit dezelfde partner als destijds met het interview?
- In het geval ze nog samen zijn of het mogelijk is tegelijk een afspraak te maken?
- Of er een aparte ruimte is waar we kunnen zitten (zonder kinderen)?
- Of de adresgegevens nog kloppen?
- Of de respondent zelf nog vragen heeft?
- Aangeven dat wanneer er iets tussen de afspraak in komt, deze kan bellen met het telefonisch steunpunt, 050-5991420 waarbij hij/zij aangeeft dat het om het onderzoek van Noortje en Kim gaat.

Controlegroep

Goedemorgen/middag. U spreekt met Kim Harders van de Rijksuniversiteit in Groningen.

Spreek ik met meneer/mevrouw ... ? Bel ik even gelegen?

Wij zijn bezig met een onderzoek naar de aanpak van huiselijk geweld door de politie en hulpverlenende instanties. Ik heb begrepen dat u in 2011 aan een onderzoek van de Rijksuniversiteit Groningen hebt meegedaan naar uw ervaringen met de hulpverlening bij huiselijk geweld. Klopt dat? Op dit onderzoek voeren we een vervolgonderzoek uit. In dit onderzoek kijken we naar de effectiviteit van de aanpak van huiselijk geweld. Zou u nogmaals willen mee werken aan dit onderzoek? Het interview zal ongeveer een uur duren en kan plaats vinden bij u thuis of op de Rijksuniversiteit. Het is belangrijk om te weten dat het onderzoek vertrouwelijk zal zijn. Uit de resultaten van het onderzoek zal niet te achterhalen zijn van wie de antwoorden afkomstig zijn.

Argumenten:

Wil niet mee doen:

- Uiteraard is het aan u of u deel wil nemen of niet, maar wij willen graag weten wat uw ervaringen zijn zodat in de toekomst mensen die te maken hebben met huiselijk geweld nog beter geholpen kunnen worden.
- Mogelijk bent u ergens niet of juist wel tevreden over. Of heeft iets uw situatie verbeterd of juist verslechterd en dat willen wij graag weten.
- We willen graag weten of er iets moet veranderen, zodat mensen zich ook echt geholpen voelen.
- Niet iedereen is tevreden met de manier waarop huiselijk geweld aangepakt wordt, daarom willen graag van u weten of u er tevreden over was.

Waarom nog een keer:

- Het vorige interview vond vrij snel na de gekregen hulp plaats. We zijn benieuwd hoe u nu, een paar jaar verder denkt over de aangeboden hulp.

Heb geen huisverbod gehad:

- Het onderzoek gaat over huiselijk geweld en de contacten met het SHG. Wij zijn benieuwd wat uw ervaringen met het SHG zijn en hoe u er nu op terugkijkt.

Checklist: Wat te vragen/zeggen bij telefonische benadering?

- Of de respondent op dit moment een partner heeft. Zo ja, is dit dezelfde partner als destijds met het interview?
- In het geval ze nog samen zijn of het mogelijk is tegelijk een afspraak te maken?
- Of er een aparte ruimte is waar we kunnen zitten (zonder kinderen)?
- Of de adresgegevens nog kloppen?
- Of de respondent zelf nog vragen heeft?
- Aangeven dat wanneer er iets tussen de afspraak in komt, deze kan bellen met het telefonisch steunpunt, 050-5991420 waarbij hij/zij aangeeft dat het om het onderzoek van Noortje en Kim gaat.

Bijlage B – Interview huisverbod-groep

Interview

Vertrouwelijk

Datum:

Code:

HVB-

Inleiding

- Voorstellen
 - o Kim Harders
 - o Sociologie RuG
 - o Samenwerking met het Kopland
- Ten eerste, wil ik u heel erg bedanken dat u mee wilt werken aan dit onderzoek.
- Uitleg onderzoek:
 - o Zoals ik u aan de telefoon verteld heb, voeren wij een vervolgonderzoek uit naar uw ervaringen met het huisverbod rondom huiselijk geweld. In 2011 heeft u ook meegedaan aan een soort gelijk onderzoek. De reden dat wij dit nu nog eens doen, is dat het onderzoek in 2011 ongeveer een jaar na het huisverbod heeft plaats gevonden, en wij zijn benieuwd hoe u er nu naar kijkt, een paar jaar er na.
 - o In 2011 bent u geïnterviewd naar aanleiding van het huisverbod op :
Klopt dat?
 - o Dit onderzoek gaat over hoe het na het interview met 2011 met u is gegaan. In het interview van 2011 gingen de vragen over de situatie voor het huisverbod, tijdens het huisverbod en na het huisverbod. De vragen die u krijgt gaan niet meer over de periode voor en tijdens het huisverbod, maar gaan over hoe het nu met u gaat en hoe het met u gegaan is sinds het interview van 2011.
 - o Het onderzoek bestaat uit twee delen. Er is een gedeelte met een vragenlijst die u zelf kunt invullen. Deze lijsten bevatten stellingen over o.a. uw eigen gedrag, gedrag van uw partner, ervaringen met de hulpverlening en uw sociale netwerk. Daarnaast zijn er een aantal open vragen die ik u graag zou willen stellen. Vindt u het goed dat ik gesprek opneem, zodat ik mijn aandacht volledig bij u verhaal heb? Af en toe zal ik ook notities maken.
 - o **Indien twee partners tegelijk:** Ik zou daarom willen voorstellen dat één iemand begint met de invullijsten en dat ik met de ander begin met de open vragen. Kan dit in een aparte ruimte?
- Tot slot wil ik nog benadrukken dat het onderzoek vertrouwelijk is. Uit de resultaten van het onderzoek zal niet te achterhalen zijn van wie de antwoorden afkomstig zijn.

Algemene gegevens

1. Wat is uw geboortedatum?
2. Geslacht
3. In welk land bent u geboren?
4. In welk land is uw moeder geboren?
5. In welk land is uw vader geboren?
6. Heeft u op dit moment werk?
7. Wat is uw hoogst afgemaakte opleiding?
8. Heeft u op dit moment een relatie?
9. Heeft u kinderen?

Hulpverlening	
<p>Heeft u na het interview van 2011 nog hulp gehad voor huiselijk geweld?</p> <p>Wanneer heeft u hulpverlening gehad?</p> <p>Wat was de aanleiding voor de hulpverlening?</p> <p>Wat voor hulp heeft u gehad?</p>	<p>☐ Nee</p> <p>☐ Ja, hoeveel keren heeft u hulp gehad.....</p> <p>☐ relatietherapie</p> <p>☐ systeemtherapie</p> <p>☐ individuele gesprekken</p> <p>☐ groepsgesprekken</p> <p>☐ anders.....</p>
<p>Heeft u na het interview sinds 2011 nog te maken gehad met een nieuw huisverbod?</p> <p>Wat was de aanleiding voor dit huisverbod?</p>	<p>☐ Nee</p> <p>☐ Ja</p>

Overtreding van het huisverbod	
Is er tijdens het huisverbod contact geweest tussen u en uw partner?	☐ Ja ☐ Nee ☐ Weet ik niet
Zaten er consequenties aan dit contact?	☐ Ja ☐ Nee ☐ Weet ik niet
Wat vond u hiervan?	

Sociaal netwerk	
Als u kijkt naar de sociale contacten met vrienden en familie voor de aanhouding, zou u dan zeggen dat deze verslechterd, gelijk gebleven of verbeterd zijn?	☐ Verslechterd ☐ Gelijk gebleven ☐ Verbeterd
Kunt u dat toelichten?	

Winst huisverbod algemeen	
<p>Wat vond u goed aan het huisverbod en alles wat daarbij kwam kijken?</p> <p>Wat heeft u gemist bij het huisverbod en de daarbij horende hulpverlening?</p> <p>Als u nu terugkijkt en een cijfer van 1 tot 10 zou moeten geven aan wat het huisverbod en alles wat daarbij kwam kijken u opgeleverd heeft, welk cijfer geeft u dan?</p> <p>Geweld gestopt: wat is het keerpunt geweest waardoor het geweld gestopt is?</p> <p>Geweld niet gestopt: wat zou er volgens moeten gebeuren om het geweld te stoppen?</p>	<p>Cijfer:</p> <p>1= het huisverbod en alles eromheen heeft mij helemaal niets opgeleverd, 10= het huisverbod en alles eromheen heeft mij heel veel opgeleverd.</p>

Afsluiting	
<p>Ter afsluiting, hoe vond u het interview?</p> <p>Heeft u nog op- of aanmerkingen?</p> <p>Heeft u nog vragen?</p>	

Vragenlijst

Vertrouwelijk

Datum:

Code:

HVB-

Hoe kijkt u nu aan tegen het huisverbod dat toen is opgelegd?					
	Helemaal mee oneens	Mee oneens	Neutraal	Mee eens	Helemaal mee eens
Ik heb het huisverbod opgelegd gekregen terwijl ik niets verkeerd had gedaan	1	2	3	4	5
Ik ben het eens met het huisverbod	1	2	3	4	5
Ik ben boos over het opgelegde huisverbod	1	2	3	4	5
Ik voel mij schuldig over wat ik toen heb gedaan	1	2	3	4	5
Ik heb spijt van wat ik toen heb gedaan	1	2	3	4	5

De volgende vragen gaan over gedragingen van uw partner tegen u wanneer u ruzie heeft. De antwoordcategorieën lopen van nooit (1) tot heel vaak (5).

Gedragingen van uw partner tegen u wanneer u ruzie heeft

<i>Wanneer er onenigheid is tussen u en uw partner, hoe vaak...</i>	Nooit	Bijna nooit	Soms	Vaak	Heel vaak
1. gooit uw partner iets naar u?	1	2	3	4	5
2. duwt, stoot of grijpt uw partner u?	1	2	3	4	5
3. slaat uw partner u?	1	2	3	4	5
4. schopt, bijt of stompt uw partner u met zijn vuisten?	1	2	3	4	5
5. raakt of probeert uw partner u te raken met een object?	1	2	3	4	5
6. slaat uw partner u in elkaar?	1	2	3	4	5
7. verstikt uw partner u?	1	2	3	4	5
8. dwingt uw partner u tot seks of seksuele handelingen die u niet wilt?	1	2	3	4	5
9. brandt uw partner u?	1	2	3	4	5
10. snijdt uw partner u met een mes of richt een wapen op u?	1	2	3	4	5

De volgende vragen gaan over gedragingen van u tegen uw partner wanneer u ruzie heeft. De antwoordcategorieën lopen van nooit (1) tot heel vaak (5).

Gedragingen van u tegen uw partner wanneer u ruzie heeft

<i>Wanneer er onenigheid is tussen u en uw partner, hoe vaak...</i>	Nooit	Bijna nooit	Soms	Vaak	Heel vaak
1. gooit u iets naar uw partner?	1	2	3	4	5
2. duwt, stoot of grijpt u uw partner?	1	2	3	4	5
3. slaat u uw partner?	1	2	3	4	5
4. schopt, bijt of stompt u uw partner met uw vuisten?	1	2	3	4	5
5. raakt of probeert u uw partner te raken met een object?	1	2	3	4	5
6. slaat u uw partner in elkaar?	1	2	3	4	5
7. verstikt u uw partner?	1	2	3	4	5
8. dwingt u uw partner tot seks of seksuele handelingen die uw partner niet wil?	1	2	3	4	5
9. brandt u uw partner?	1	2	3	4	5
10. snijdt u uw partner met een mes of richt een wapen op uw partner?	1	2	3	4	5

De volgende vragen bevatten een aantal stellingen over controlerend gedrag van uw partner tegen u. Kunt u aangeven hoe vaak deze dingen voor komen op een schaal van nooit (1) tot heel vaak (5)?

Gedragingen van uw partner tegen u

<i>Als u aan uw partner denkt, zou u dan zeggen dat hij/zij:</i>	Nooit	Bijna nooit	Soms	Vaak	Heel vaak
1. het contact met familie en vrienden probeert te beperken?	1	2	3	4	5
2. jaloers of bezitterig is?	1	2	3	4	5
3. altijd wil weten waar u bent en met wie?	1	2	3	4	5
4. u uitscheldt of neerhaalt waar anderen bij zijn?	1	2	3	4	5
5. u het gevoel geeft dat u niet goed genoeg bent?	1	2	3	4	5
6. schreeuwt of vloekt tegen u?	1	2	3	4	5
7. er voor zorgt dat u geen kennis heeft van of toegang heeft tot het gezinsinkomen, zelfs niet als u daar om vraagt?	1	2	3	4	5

<i>De volgende vragen bevatten stellingen over eigen gedrag. Kunt u aangeven in hoeverre u het hier mee eens bent?</i>					
In hoeverre bent u het eens met de volgende stellingen?	Helemaal mee oneens	Mee oneens	Neutraal	Mee eens	Helemaal mee eens
Ik lieg vaak om te krijgen wat ik wil	1	2	3	4	5
Ik lieg om mezelf beter te laten lijken	1	2	3	4	5
Ik maak vaak dingen van anderen opzettelijk kapot	1	2	3	4	5
Ik doe vaak dingen die tegen de wet zijn	1	2	3	4	5
Ik doe vaak dingen waarvan anderen denken dat ze gevaarlijk zijn	1	2	3	4	5
Ik heb moeite om me aan de regels te houden op mijn werk	1	2	3	4	5
Ik denk niet na over hoe mijn gedrag andere mensen beïnvloed	1	2	3	4	5
Ik behandel mensen alleen slecht als ze het verdienen	1	2	3	4	5
Ik voel me schuldig wanneer ik iemand pijn doe	1	2	3	4	5
Mijn gedachten gaan heen en weer over het denken van mijn partner als perfect of vreselijk	1	2	3	4	5
Mijn relaties hebben grote pieken en dalen	1	2	3	4	5
Ik kan plotseling veranderen van het ene soort persoon tot een ander soort persoon	1	2	3	4	5
Mijn stemming is altijd veranderlijk	1	2	3	4	5
Ik voel me vaak leeg	1	2	3	4	5
Ik doe bijna alles om te voorkomen dat mensen bij me weggaan	1	2	3	4	5
Ik word vaak gekwetst door de dingen die ik zelf doe	1	2	3	4	5

Ik heb anderen verteld dat ik zelfmoord wil plegen	1	2	3	4	5
Ik heb gedachten gehad om mezelf te snijden of te branden	1	2	3	4	5

De volgende vragen bevatten stellingen over uw sociale netwerk. Kunt u aangeven in hoeverre u het hier mee eens bent?

In hoeverre bent u het eens met de volgende stellingen?	Helemaal mee oneens	Mee oneens	Neutraal	Mee eens	Helemaal mee eens
<i>Steun van familie</i>					
Ik heb contact met mijn familie	1	2	3	4	5
Als ik zorgen heb, kan ik deze altijd bespreken met mijn familie	1	2	3	4	5
Ik vertrouw op mijn familieleden	1	2	3	4	5
Als ik hulp nodig heb, kan ik altijd een beroep doen op mijn familie	1	2	3	4	5
Ik doe vaak dingen waarvan anderen denken dat ze gevaarlijk zijn	1	2	3	4	5
Op mijn familie kan ik altijd rekenen	1	2	3	4	5
<i>Steun van vrienden</i>					
Ik heb contact met vrienden	1	2	3	4	5
Als ik zorgen heb, kan ik deze altijd bespreken met mijn vrienden	1	2	3	4	5
Ik vertrouw op mijn vrienden	1	2	3	4	5
Als ik hulp nodig heb, kan ik altijd een beroep doen op mijn vrienden	1	2	3	4	5
Op mijn vrienden kan ik altijd rekenen	1	2	3	4	5

Interview

Vertrouwelijk

Datum:

Code:

C-

Inleiding

- Voorstellen
 - o Kim Harders
 - o Sociologie RuG
 - o Samenwerking met het Kopland
- Ten eerste, wil ik u heel erg bedanken dat u mee wilt werken aan dit onderzoek.
- Uitleg onderzoek:
 - o Zoals ik u aan de telefoon verteld heb, voeren wij een vervolgonderzoek uit naar uw ervaringen met de hulpverlening rondom huiselijk geweld. In 2011 heeft u ook meegedaan aan een soort gelijk onderzoek. De reden dat wij dit nu nog eens doen, is dat het onderzoek in 2011 ongeveer een jaar na de hulpverlening heeft plaats gevonden, en wij zijn benieuwd hoe u er nu naar kijkt, een paar jaar na de hulpverlening.
 - o In 2011 bent u geïnterviewd naar aanleiding van politiecontact op :
Klopt dat?
 - o Dit onderzoek gaat over hoe het na het interview met 2011 met u is gegaan. In het interview van 2011 gingen de vragen over de situatie voor het politiecontact, tijdens het politiecontact en na het politiecontact. De vragen die u krijgt gaan niet meer over de periode voor en tijdens de hulpverlening, maar gaan over hoe het nu met u gaat.
 - o Het onderzoek bestaat uit twee delen. Er is een gedeelte met een vragenlijst die u zelf kunt invullen. Deze lijsten bevatten stellingen over o.a. uw eigen gedrag, gedrag van uw partner, ervaringen met de hulpverlening en uw sociale netwerk. Daarnaast zijn er een aantal open vragen die ik u graag zou willen stellen. Vindt u het goed dat ik gesprek opneem, zodat ik mijn aandacht volledig bij u verhaal heb? Af en toe zal ik ook notities maken.
 - o **Indien twee partners tegelijk:** Ik zou daarom willen voorstellen dat één iemand begint met de invullijsten en dat ik met de ander begin met de open vragen. Kan dit in een aparte ruimte?
- Tot slot wil ik nog benadrukken dat het onderzoek vertrouwelijk is. Uit de resultaten van het onderzoek zal niet te achterhalen zijn van wie de antwoorden afkomstig zijn.

Algemene gegevens

10. Wat is uw geboortedatum?

11. Geslacht

12. In welk land bent u geboren?

13. In welk land is uw moeder geboren?

14. In welk land is uw vader geboren?

15. Heeft u op dit moment werk?

16. Wat is uw hoogst voltooide opleiding?

17. Heeft u op dit moment een relatie?

18. Heeft u kinderen?

Sociaal netwerk	
<p>Als u kijkt naar de sociale contacten met vrienden en familie voor de aanhouding, zou u dan zeggen dat deze verslechterd, gelijk gebleven of verbeterd zijn?</p> <p>Kunt u dat toelichten?</p>	<p>☐ Verslechterd</p> <p>☐ Gelijk gebleven</p> <p>☐ Verbeterd</p>

Hulpverlening	
<p>Heeft u na het interview van 2011 nog hulp gehad voor huiselijk geweld?</p> <p>Wanneer heeft u hulpverlening gehad?</p> <p>Wat was de aanleiding voor de hulpverlening?</p> <p>Wat voor hulp?</p>	<p>☐ Nee</p> <p>☐ Ja, hoeveel keren heeft u hulp gehad.....</p> <p>☐ relatietherapie</p> <p>☐ systeemtherapie</p> <p>☐ individuele gesprekken</p> <p>☐ groepsgesprekken</p> <p>☐ anders.....</p>
<p>Heeft u na het interview sinds 2011 te maken gehad met een huisverbod?</p> <p>Wat was de aanleiding voor dit huisverbod?</p>	<p>☐ Nee</p> <p>☐ Ja</p>

Rapportcijfer hulpverlening bij huiselijk geweld	
<p>Wat vond u goed aan de hulpverlening?</p> <p>Wat heeft u gemist bij de hulpverlening?</p> <p>Als u nu terugkijkt en een cijfer van 1 tot 10 zou moeten geven aan wat de hulpverlening en alles wat daarbij kwam kijken u opgeleverd heeft, welk cijfer geeft u dan?</p> <p>Geweld gestopt: wat is het keerpunt geweest waardoor het geweld gestopt is?</p> <p>Geweld niet gestopt: wat zou er volgens u moeten gebeuren om het geweld te stoppen?</p>	<p>Cijfer:</p> <p>1= het heeft mij helemaal niets opgeleverd, 10= het heeft mij heel veel opgeleverd.</p>

Afsluiting	
<p>Ter afsluiting, hoe vond u het interview?</p> <p>Heeft u nog op- of aanmerkingen?</p> <p>Heeft u nog vragen?</p>	

Vragenlijst

Vertrouwelijk

Datum:

Code:

C-

Hoe kijkt u nu aan tegen de hulpverlening die u toen gekregen heeft?					
In hoeverre bent u het eens met de volgende stellingen?					
	Helemaal mee oneens	Mee oneens	Neutraal	Mee eens	Helemaal mee eens
a. Het was mij duidelijk aan welke hulpverleningsdoelen gewerkt zou gaan worden	1	2	3	4	5
Ik was tevreden met de voorgestelde doelen voor de hulpverlening	1	2	3	4	5
b. Bij het maken van hulpverleningsdoelen werd rekening gehouden met mijn behoeften	1	2	3	4	5
Bij het maken van hulpverleningsdoelen dachten de hulpverleners met mij mee	1	2	3	4	5
c. Er was een goede afstemming tussen de hulp aan mijzelf en mijn partner	1	2	3	4	5
Er was voldoende aandacht voor de relatie met mijn partner	1	2	3	4	5
d. Ik was gemotiveerd om te werken aan de doelstellingen die omschreven waren in het plan van aanpak	1	2	3	4	5
e. Het voorgestelde hulpverleningstraject is afgemaakt	1	2	3	4	5
f. Het is gelukt de beoogde doelen te behalen	1	2	3	4	5

De volgende vragen gaan over gedragingen van uw partner tegen u op momenten van onenigheid. De antwoordcategorieën lopen van nooit (1) tot heel vaak (5).

Gedragingen van uw partner tegen u

<i>Wanneer er onenigheid is tussen u en uw partner, hoe vaak...</i>	Nooit	Bijna nooit	Soms	Vaak	Heel vaak
11. gooit uw partner iets naar u?	1	2	3	4	5
12. duwt, stoot of grijpt uw partner u?	1	2	3	4	5
13. slaat uw partner u?	1	2	3	4	5
14. schopt, bijt of stompt uw partner u met zijn vuisten?	1	2	3	4	5
15. raakt of probeert uw partner u te raken met een object?	1	2	3	4	5
16. slaat uw partner u in elkaar?	1	2	3	4	5
17. verstikt uw partner u?	1	2	3	4	5
18. dwingt uw partner u tot seks of seksuele handelingen die u niet wilt?	1	2	3	4	5
19. brandt uw partner u?	1	2	3	4	5
20. snijdt uw partner u met een mes of richt een wapen op u?	1	2	3	4	5

De volgende vragen gaan over gedragingen van u tegen uw partner op momenten van onenigheid. De antwoordcategorieën lopen van nooit (1) tot heel vaak (5).

Gedragingen van u tegen uw partner

<i>Wanneer er onenigheid is tussen u en uw partner, hoe vaak...</i>	Nooit	Bijna nooit	Soms	Vaak	Heel vaak
11. gooit u iets naar uw partner?	1	2	3	4	5
12. duwt, stoot of grijpt u uw partner?	1	2	3	4	5
13. slaat u uw partner?	1	2	3	4	5
14. schopt, bijt of stompt u uw partner met uw vuisten?	1	2	3	4	5
15. raakt of probeert u uw partner te raken met een object?	1	2	3	4	5
16. slaat u uw partner in elkaar?	1	2	3	4	5
17. verstikt u uw partner?	1	2	3	4	5
18. dwingt u uw partner tot seks of seksuele handelingen die uw partner niet wil?	1	2	3	4	5
19. brandt u uw partner?	1	2	3	4	5
20. snijdt u uw partner met een mes of richt een wapen op uw partner?	1	2	3	4	5

De volgende vragen bevatten een aantal stellingen over gedrag van uw partner tegen u. Kunt u aangeven hoe vaak deze dingen voor komen op een schaal van nooit (1) tot heel vaak (5)?

Gedragingen van uw partner tegen u

<i>Als u aan uw partner denkt, zou u dan zeggen dat hij/zij:</i>	Nooit	Bijna nooit	Soms	Vaak	Heel vaak
8. het contact met familie en vrienden probeert te beperken?	1	2	3	4	5
9. jaloers of bezitterig is?	1	2	3	4	5
10. altijd wil weten waar u bent en met wie?	1	2	3	4	5
11. u uitscheldt of neerhaalt waar anderen bij zijn?	1	2	3	4	5
12. u het gevoel geeft dat u niet goed genoeg bent?	1	2	3	4	5
13. schreeuwt of vloekt tegen u?	1	2	3	4	5
14. er voor zorgt dat u geen kennis heeft van of toegang heeft tot het gezinsinkomen, zelfs niet als u daar om vraagt?	1	2	3	4	5

<i>De volgende vragen bevatten stellingen over eigen gedrag. Kunt u aangeven in hoeverre u het hier mee eens bent?</i>					
In hoeverre bent u het eens met de volgende stellingen?	Helemaal mee oneens	Mee oneens	Neutraal	Mee eens	Helemaal mee eens
Ik lieg vaak om te krijgen wat ik wil	1	2	3	4	5
Ik lieg om mezelf beter te laten lijken	1	2	3	4	5
Ik maak vaak dingen van anderen opzettelijk kapot	1	2	3	4	5
Ik doe vaak dingen die tegen de wet zijn	1	2	3	4	5
Ik doe vaak dingen waarvan anderen denken dat ze gevaarlijk zijn	1	2	3	4	5
Ik heb moeite om me aan de regels te houden op mijn werk	1	2	3	4	5
Ik denk niet na over hoe mijn gedrag andere mensen beïnvloed	1	2	3	4	5
Ik behandel mensen alleen slecht als ze het verdienen	1	2	3	4	5
Ik voel me schuldig wanneer ik iemand pijn doe	1	2	3	4	5
Mijn gedachten gaan heen en weer over het denken van mijn partner als perfect of vreselijk	1	2	3	4	5
Mijn relaties hebben grote pieken en dalen	1	2	3	4	5
Ik kan plotseling veranderen van het ene soort persoon tot een ander soort persoon	1	2	3	4	5
Mijn stemming is altijd veranderlijk	1	2	3	4	5
Ik voel me vaak leeg	1	2	3	4	5
Ik doe bijna alles om te voorkomen dat mensen bij me weggaan	1	2	3	4	5
Ik word vaak gekwetst door de dingen die ik zelf doe	1	2	3	4	5

Ik heb anderen verteld dat ik zelfmoord wil plegen	1	2	3	4	5
Ik heb gedachten gehad om mezelf te snijden of te branden	1	2	3	4	5

De volgende vragen bevatten stellingen over uw sociale netwerk. Kunt u aangeven in hoeverre u het hier mee eens bent?

In hoeverre bent u het eens met de volgende stellingen?	Helemaal mee oneens	Mee oneens	Neutraal	Mee eens	Helemaal mee eens
<i>Steun van familie</i>					
Ik heb contact met mijn familie	1	2	3	4	5
Als ik zorgen heb, kan ik deze altijd bespreken met mijn familie	1	2	3	4	5
Ik vertrouw op mijn familieleden	1	2	3	4	5
Als ik hulp nodig heb, kan ik altijd een beroep doen op mijn familie	1	2	3	4	5
Op mijn familie kan ik altijd rekenen	1	2	3	4	5
<i>Steun van vrienden</i>					
Ik heb contact met vrienden	1	2	3	4	5
Als ik zorgen heb, kan ik deze altijd bespreken met mijn vrienden	1	2	3	4	5
Ik vertrouw op mijn vrienden	1	2	3	4	5
Als ik hulp nodig heb, kan ik altijd een beroep doen op mijn vrienden	1	2	3	4	5
Op mijn vrienden kan ik altijd rekenen	1	2	3	4	5